

Шуни унутмангки,
келгусида эришадиган
ҳар бир ғалабангиз —
юртимиз ғалабаси,
Ўзбекистон
ғалабасидир!

Ислом КАРИМОВ

Ma'rifat

ENLIGHTENMENT XALQ ZIYOLILARI GAZETASI معرفت

1931-yildan chiqa boshlagan • E-mail: info@marifat.uz • 2012-yil 25-iyul, chorshanba № 59 (8500)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ОЛИЙ МАЛАКАЛИ ИЛМИЙ ВА ИЛМИЙ-ПЕДАГОГ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ ВА АТТЕСТАЦИЯДАН ЎТКАЗИШ ТИЗИМИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Таъкидлансинки, Ўзбекистонда мустақиллик йилларида таълим тизимининг барча турларини, жумладан, олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан ислоҳ қилиш бўйича аниқ мақсадли кенг миқёсдаги ишлар амалга оширилди.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури, Мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий дастурини муваффақиятли амалга ошириш натижасида таълим жараёнининг барча босқичларини қамраб олувчи, замонавий ўқув-лаборатория ускуналари ва компьютер техникаси билан жиҳозланган умумтаълим мактаблари, касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар, олий таълим

муассасаларидан иборат, юқори талабларга жавоб берувчи узлуксиз таълимнинг яхлит тизими яратилди.

Олий таълимнинг замонавий халқаро стандартларга жавоб берадиган икки босқичли тизими — бакалаврият ва магистратура яратилди. Стажёр-тадқиқотчи-изланувчилар ва катта илмий ходим-изланувчилар институтлари жорий қилинди, уларни моддий рағбатлантириш шароитлари сезиларли даражада яхшиланди.

Шунинг билан бирга, амалдаги олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш ва аттестациядан ўтказиш тизимини Кадрлар тайёрлаш миллий дастури доирасида амалга ошириладиган таълим тизимидаги

ўзгаришларнинг мантикий давоми сифатида тубдан ислоҳ қилиш объектив зарурияти бугунги кунда яққол намоён бўлди.

Илмий кадрларни аттестациядан ўтказишнинг амалдаги икки босқичли тизими (фан номзоди ва фан доктори) иқтисодий ривожланган демократик мамлакатларда қабул қилинган олий малакали илмий кадрлар тайёрлашнинг замонавий, халқаро тан олинган талабларига мос келмайдди.

Номзодлик диссертациясини ҳимоя қилиш ва фан номзоди илмий даражасини тасдиқловчи дипломни олиш кўп ҳолларда фан ва илмий-техникавий ривожланиш манфаатларидан йироқ бирдан-бир мақсад бўлиб қолган

ҳамда диссертацияни тайёрлаш ва ҳимоя қилишнинг турли босқичларида суиистеъмолчилик ҳолатларига олиб келмоқда.

Бугунги кунда амал қилаётган олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрларни аттестациядан ўтказиш тизими таълим жараёни бакалаврият ва магистратура стандартларига ўтказилгандан сўнг номзодлик диссертацияларини ҳимоя қилиш моҳиятан ортиқча эканлигини кўрсатмоқда ҳамда фан доктори илмий даражасини олиш учун тўғридан-тўғри диссертацияни ҳимоя қилишни назарда tutувчи олий ўқув юртидан кейинги таълимнинг бир босқичли тизимини жорий қилиш зарурлигини тақозо этмоқда.

(Давоми 2-бетда.)

Olimpiada — 2012

ЎЗБЕКИСТОН СПОРТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЛОНДОНГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Ўзбекистон спорт делегацияси XXX ёзги Олимпия ўйинларида иштирок этиш учун 24 июль кuni Буюк Британия пойтахти Лондон шаҳрига жўнаб кетди.

Тошкент халқаро аэропортида спортчиларимизни Олимпия ўйинларига тантанали кузатиш маросими бўлиб ўтди. Шу муносабат билан бу ерга давлат ва жамоат ташкилотлари, спорт жамоатчилиги вакиллари, спортчиларнинг ота-оналари, оммавий ахборот воситалари ходимлари йиғилди.

Тадбирда Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, спортни ривожлантириш, халқаро майдонларда Ватан шарафини муносиб ҳимоя қила оладиган ёш иқтидор эгаларини тарбиялаш ва уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга доимий эътибор қаратиладигани алоҳида таъкидланди.

(Давоми 2-бетда.)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСINI 2012 ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ ЯРМИДА ИЖТИМОЙ- ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов томонидан белгилаб берилган 2012 йилда иқтисодиётни ислоҳ қилиш жараёнларини чуқурлаштириш бўйича энг муҳим устувор йўналишларни амалга оширишга доир кўриб чиқилган чора-тадбирлар жорий йилнинг биринчи ярмида иқтисодий ўсишнинг юқори суръатларига эришиш, иқтисодиётнинг барча жабҳаларини мувозанатли ривожлантиришни таъминлаш, шунингдек, 2012 йилда асосий макроиқтисодий кўрсаткичларнинг барқарор ўсиш суръатларини сақлаш учун мустаҳкам асос яратиш имконини берди.

I. Асосий макроиқтисодий кўрсаткичлар

2012 йилнинг биринчи ярмида ялпи ички маҳсулот ишлаб чиқариш 8,1 фоизга ошди. Иқтисодий ўсиш мамлакат макроиқтисодий барқарорлигини янада мустаҳкамлаш орқали таъминланди. Бунда инфляция даражаси паст кўрсаткич — 3,4 фоизни, давлат бюджети профицити ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,2 фоизни ва мамлакат ташқи савдо балансининг ижобий сальдоси 1,2 миллиард АҚШ долларидан ортиқни ташкил қилди.

Саноатни янада ривожлантириш, тармоқлар рақобатбардошлигини ошириш ва янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга доир дастурий чора-тадбирларнинг амалга оширилиши саноат ишлаб чиқариш ҳажмини 7 фоизга оширишни таъминлади. Қишлоқ ҳўжалиги ишлаб чиқаришини техник янгилаш жараёнларини жадаллаштириш ва замонавий технологияларни жорий этиш қишлоқ ҳўжалиги ялпи маҳсулотини 7,1 фоизга кўпайтириш имконини берди.

(Давоми 3-, 5-бетларда.)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ОЛИЙ МАЛАКАЛИ ИЛМИЙ ВА ИЛМИЙ-ПЕДАГОГ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ ВА АТТЕСТАЦИЯДАН ЎТКАЗИШ ТИЗИМИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш ва аттестациядан ўтказиш тизимини янада такомиллаштириш, Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг ус-тувор вазифаларини ва мамла-катда амалга оширилаётган иқти-содий ва демократик ислохотлар-ни, илғор жаҳон тажрибаси ва илмий кадрларни аттестациядан ўтказишнинг халқаро стандартла-рини ҳисобга олган ҳолда олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини тубдан ислох қилиш, шу-нингдек, диссертация тадқиқотла-рининг сифатини, илмий ва амал-ий аҳамиятини ошириш, ёшлар-нинг ижодий ва интеллектуал са-лоҳиятини намоеъ этишига шаро-итлар яратиш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси (кейинги ўринларда — ОАК), Фан-лар академияси, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, тасар-руфиди олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасалари мавжуд бўлган бошқа вазирлик ва идора-ларнинг 2013 йилнинг 1 январидан бошлаб:

умум қабул қилинган халқаро талаблар ва стандартларга муво-фиқ диссертация ҳимоя қилиш ва фан доктори илмий даражасини бериш бўйича олий ўқув юртидан кейинги таълимнинг бир босқич-ли тизимини жорий қилиш;

стажёр-тадқиқотчи-изланувчи-лар институтини бекор қилиш, унда таълим олаётган шахсларни олий ўқув юртидан кейинги таъ-лим тизимининг янги талаблари-га мувофиқ, уларни аттестация-дан ўтказиш ва диссертация тад-қиқотлари мавзуларини танқидий қайта кўриб чиқиш асосида катта илмий ходим-изланувчилар ин-ститутига ўтказиш тўғрисидаги тақлифлари қабул қилинсин.

2. Белгилансинки:

фан доктори илмий даражаси "магистр" даражаси билан олий маълумотга эга бўлган, катта ил-мий ходим-изланувчилар институ-тида илмий изланишлар натижа-ларига кўра докторлик диссертат-сиясини ҳимоя қилган шахслар-

га тегишли фан йўналиши бўйи-ча фан доктори илмий даража-сини берувчи илмий кенгашлар томонидан берилади;

катта илмий ходим-изланувчи-лар институтига "магистр" дара-жаси бўлган, илмий ва илмий-пе-дагогик фаолият стажига (2 йил-дан кам бўлмаган), шунингдек, фан номзоди илмий даражасига эга бўлган, фан доктори илмий даражасини олиш учун диссертат-сия тадқиқоти асос бўлиши мум-кин бўлган, маълум бир илмий на-тижаларни қўлга киритган (илмий мақолалар нашр этиш, илмий ан-жуманлар, семинарлар ва давра суҳбатларида иштирок этиш ва бошқалар) шахслар қабул қили-нади;

ўрнатилган тартибда мустақил тадқиқотчи сифатида расмийлаш-тирилган, "бакалавр" ёки "ма-гистр" даражаси билан олий маъ-лумотга, 3 йилдан кам бўлмаган амалий иш стажига эга бўлган, илмий изланишларга лаёқати мавжуд, белгиланган талабларга мос келадиган маълум бир ил-мий ютуқларга (ихтиро учун па-тентлар, илмий мақолалар, ил-мий-технологик ишланмаларда қатнашиш ва бошқалар) эга бўлган шахсларга ҳам докторлик диссертациясини ҳимоя қилишга рухсат берилади.

3. Амалда мавжуд бўлган нор-матив ҳужжатлар талабларига му-вофиқ илмий даражалар бериш бўйича мавжуд ихтисослашган кенгашларга 2012 йилнинг охири-га қадар 2012 йил 1 июлгача ОАК веб-сайтида диссертация ишлари ҳимоялари ҳақида эълон қилин-ган тадқиқотчиларга фан номзо-ди ва фан доктори илмий дара-жаларини бериш бўйича ишлар-ни кўриб чиқишга рухсат берил-син.

4. Қуйидагилар:

фан номзоди илмий даражаси-га эга бўлган барча шахслар учун тегишли имтиёзлар ва амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқ ўрнатилган молиявий тўловлар миқдори;

профессор, доцент ва кат-та илмий ходим илмий унвонла-рини бериш сақлаб қолинсин.

Бунда, аттестация ишлари

кўриб чиқиш учун 2012 йилнинг 1 июлгача ОАКга тақдим этилган шахсларга илмий унвонлар амал-да мавжуд бўлган ҳуқуқий-меъё-рий ҳужжатлар талабларига муво-фиқ берилиши белгилансин.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Олий аттестация комиссияси, Олий ва ўрта махсус таълим, Халқ таъли-ми, Соғлиқни сақлаш вазирли-лари, Фанлар академияси ва бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар:

икки ой муддатда, халқаро тажрибани ҳисобга олган ҳолда, олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш бўйи-ча фан йўналишлари ва ихтисос-ликлар шифрларининг янги рўйхатини ўрнатилган тартибда тасдиқласинлар;

2012 йилнинг 1 ноябригача ил-мий даражалар бериш бўйича амалдаги ихтисослашган кенгаш-ларни чуқур таҳлил қилиб, фан йўналишлари ва ихтисосликлар-нинг янги рўйхатини ҳисобга ол-ган ҳолда мамлакатнинг етакчи олий таълим муассасалари ва илмий-тадқиқот институтлари ҳузурида тегишли фан йўналиш-лари бўйича фан доктори илмий даражасини берувчи илмий кен-гашлар тузишга оид тегишли қарор қабул қилсинлар;

2012 йилнинг 1 ноябригача фан доктори илмий даражасини бе-риш бўйича илмий кенгаш тўғри-сидаги Низом ва фан доктори илмий даражасини бериш тарти-би тўғрисидаги Низом ўрнатил-ган тартибда ишлаб чиқилсин ва тасдиқлансин.

6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси уч ой му-дат ичида мазкур Фармоннинг ижроси бўйича қуйидагиларни назарда тутувчи тегишли Ҳукумат қарорини қабул қилсин:

умум қабул қилинган халқаро стандартларга мувофиқ "магистр" даражасини бериш бўйича дис-сертация иши мазмунини ва сифа-тига қўйиладиган янги мезонлар ва талаблар ишлаб чиқиш;

халқаро тажрибани ҳисобга ол-ган ҳолда, олий ўқув юртидан ке-йинги таълимни ташкил этиш,

докторлик диссертациясини тай-ёрлаш ва ҳимоя қилиш, профес-сор, доцент ва катта илмий ходим илмий унвонларини олиш учун қўйиладиган янги талаблар ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш, ҳимоя қили-наётган диссертациялар, уларнинг илмий ва амалий аҳамияти ҳақида оммавий ахборот восита-лари орқали эълон қилиш амал-лиётини жорий этиш;

Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида-ги Олий аттестация комиссияси-нинг фаолиятида очиқлик ва шаф-фофликни таъминлаб, ортиқча бюрократик жараёнларни йўқо-тиш, янги талабларни ҳисобга олган ҳолда унинг тузилмасини оптималлаштириш ва фаолиятини ташкил этишни такомиллаштириш бўйича чоралар кўриш.

7. Вазирлар Маҳкамаси ҳузу-ридаги Олий аттестация комисси-яси икки ой муддат ичида талаб-горнинг илмий ва илмий-педаго-гик фаолиятга лаёқатини аниқ-лаш бўйича тест ўтказишни на-зарда тутган ҳолда, фан доктори илмий даражасини олиш учун диссертация тадқиқотлари илмий мавзуларини рўйхатдан ўтказиш талабларини кучайтириш мақса-дида амалдаги барча меъёрлар-ни қайта кўриб чиқсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Фанлар ака-демияси ҳамда бошқа манфаат-дор вазирлик ва идоралар билан биргаликда Ўзбекистон Республи-каси Вазирлар Маҳкамасига амалдаги қонун ҳужжатларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар бўйи-ча тақлифлар киритсин.

9. Мазкур Фармоннинг ижроси-ни назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ш.М.Мирзиёев ва Ўзбекистон Рес-публикаси Президентининг Дав-лат маслаҳатчиси Х.А.Муҳиддинов зиммасига юклатилсин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2012 йил 24 июль

ЎЗБЕКИСТОН СПОРТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЛОНДОНГА ЖЎНАБ КЕТДИ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Давлатимиз раҳбари та-шаббуси билан ташкил этилган Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси фаолияти ҳамда уч босқичли узлуксиз спорт тизими — "Умид ни-ҳоллари", "Баркамол авлод", Универсиада спорт ўйинла-ри навқирон авлоднинг жисмонан соғлом, маъна етук бўлиб вояга етишига хизмат қилиш билан бирга, Ватанимиз шарафини муно-сиб ҳимоя қилишга қодир ёшларни тарбиялашга ҳам хизмат қилмоқда. Мамлака-

тимизнинг барча ҳудудла-рида қад ростлаган замона-вий спорт мажмуалари, спорт саройлари, стадион-лар, гимнастика марказла-ри, кортлар доимо ўғил-қиз-лар билан гавжум.

— Мустақиллик шарофа-ти билан ўзбекистонлик спортчилар жаҳон майдон-ларига дадил чиқмоқда ва зафар кучмоқда, — дейди бокс бўйича жаҳон чемпио-нати соvrиндори, Осиё ўйинларининг икки карра голиби Элшод Расуллов. — Халқаро майдондаги нуфуз-ли мусобақаларда, хусусан, Олимпия ўйинларида қатна-

шаётган ҳар бир спортчи-миз ортида ўзини мана шундай юксак даражага ет-казган Ватанимиз, халқимиз турганини, яратилаётган ша-роитларнинг барчаси истиклолимиз шарофати эканини чин дилдан ҳис қилади. Мана шу туйғу биз, спортчиларга куч-қувват ва ишонч бағишлайди. ХХХ ёзги Олимпия ўйинлари ҳам Ўзбекистон спортчила-ри учун самарали бўлиши, шубҳасиз. Мен ҳам Лондон Олимпиадасида муваффа-қиятли иштирок этиб, Пре-зидентимиз ва халқимиз ишончини оқлашга ҳаракат

қиламан. Олимпиячилари-миз халқимизнинг энг улуг, энг азиз байрами — Вата-нимиз мустақиллигининг 21 йиллик шодиёнасига муно-сиб совғалар тайёрлашига ишончимиз комил.

Маросимда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири-нинг ўринбосари А.Арипов, Буюк Британия ва Шимолий Ирландия Бирлашган Қиро-лигининг мамлакатимизда-ги Фавқулодда ва мухтор элчиси Р.Жой сўзга чиқди.

**Байрам АЙТМУРДОВ,
ЎзА мухбири
А.АБДУЛЛАЕВ (ЎзА)
олган суратлар.**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИ 2012 ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ ЯРМИДА ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Ички талабни мувозанатли рағбатлантириш ва мамлакатимизда товарлар ишлаб чиқарувчи ҳамда хизматлар кўрсатувчи маҳаллий корхоналарни ривожлантиришни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш чора-тадбирларини амалга оширишни давом эттириш истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни 7,7 фоиз, маҳаллийлаштирилган маҳсулотларни 25,7 фоиз, чакана савдо айланмасини

12,5 фоиз, хизматлар кўрсатишни 14 фоиз, jumladan, пуллик хизматларни 16,2 фоизга оширишни таъминлади.

Хўжалик субъектларининг инвестицион фаоллигини рағбатлантириш, jumladan, хорижий инвесторларга қўшимча равишда тақдим этилган имтиёз ва преференциялар инвестициялар ҳажмини 7,6 фоиз ва қурилиш-пудрат ишларини 8,6 фоизга кўпайтириш имконини берди.

лашмалари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажми сезиларли даражада кўпайди. Янги турдаги кир ювиш машиналари, микро-тўлқинли печлар, газ плиталари ва чангютгичлар, 32 номдаги янги дори воситаларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Республика иқтисодиёти тармоқлари ва ҳудудлар экспорт салоҳиятини кенгайтиришни рағбатлантиришга доир чора-тадбирларни амалга ошириш жараёнида шу йилнинг биринчи ярмида Lan-кабеллар, энергия тежайдиган лампалар, юк автомобиллари, автомобиллар учун жиҳозлар, болалар велосипедлари ва ўйинчоқлари, болалар спорт кийимлари, эркаклар костюмлари, устки кийимлар, сопол плиткалар, сирка ацетальдегиди, унифлор, азот-фосфор-калийли ўғитлар, ўралган сетка ва бошқа янги турдаги товарлар экспорт қилинди.

2012 йилнинг биринчи ярмида биржа ва кўргазма-ярмарка савдоларида умумий оборот ҳажми 8,8 фоизга ўсди. Биржа савдоларида ёнишдан ҳосил бўлган мазут, техник олтингугурт, металл рух, минерал ўғитлар, полиэтилен сотиш ҳажми анча кўпайди. Биржа савдоларида кичик бизнес субъектлари томонидан тузилган битимлар ҳажми умумий биржа айланмаси ҳажмининг 53,5 фоизини ташкил этди.

Хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасига кредит ажратиш ҳажмини кўпайтириш, яқка тартибдаги тадбиркорларга қўшимча имтиёз ва рағбатларни тақдим этиш эвазига ўшбу соҳани ривожлантиришни рағбатлантиришга оид кўрилган чора-тадбирлар хизматлар кўрсатиш ҳажмини 14 фоизга, jumladan, пуллик хизматлар кўрсатишни 16,2 фоизга ошириш имконини берди. Бунинг натижасида ялпи ички маҳсулотда хизматлар улуши 2011 йилнинг биринчи ярмидаги 48,3 фоиз ўрнига 52,2 фоизни ташкил қилди. Ҳисобот даврида алоқа ва ахборотлаштириш (2011 йилнинг шу даврига нисбатан ўсиш 26,9 фоиз), сайёҳлик (22,8 фоиз), маиший (22,6 фоиз) ва молия хизматлари (16 фоиз) ривожланди.

2012 йилнинг 1 июль ҳолатига кўра, банк тизими ресурс базасини кенгайтириш ва банкларнинг инвестиция фаоллигини кучайтириш доирасида банк тизимининг жами капиталли 2011 йилнинг шу даврига нисбатан 24,2 фоизга, уларнинг жами активлари 30,3 фоизга, мижозларнинг банкдаги жалб этилган депозитлари 30,5 фоизга ошди.

III. Фаолият кўрсатаётган ишлаб чиқариш қувватларини модернизация қилиш ва технологик янгилаш жараёнларини жадаллаштириш

Жорий йилнинг биринчи ярмида иқтисодиётда ўзлаштирилган инвестицияларнинг умумий ҳажми 9979,6 миллиард сўмни ташкил қилди ва солиштирма нархларда 7,6 фоизга ошди. Корхоналарнинг ўз маблағлари ҳисобидан ўзлаштирилган капитал қўйилмалар ҳажми 2011 йилнинг шу даврига қараганда 1,3 баробар, Ўзбекистон Тикланиш ва тараққиёт фонди кредитлари ҳисобидан 1,5 баробар, Таълим ва тиббиёт муассасаларини реконструкция қилиш, мукаммал таъмирлаш

ҳамда жиҳозлаш жамғармаси кредитлари ҳисобидан 5,2 баробар, Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан 1,3 баробар ўсди.

Тижорат банклари ресурс базасининг кўпайиши иқтисодиёт реал сектори корхоналарига кредит ажратиш ҳажмини 1,3 баробар ошириш имконини берди. Бунда мuddати бир йилдан ортиқ узоқ муддатли кредит қўйилмалари ҳажми ҳам 30,5 фоизга ошди. Ишлаб чиқаришларни модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш учун қиймати 2,6 триллион сўмлик кредитлар ажратилди ва бу кўрсаткич 1,3 баробар ўсди.

Юқори технологик ишлаб чиқаришларни ривожлантиришга тўғридан-тўғри инвестициялар сарфлаётган хорижий инвесторлар учун максимал даражада қулай инвестиция муҳитини яратиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 10 апрелда қабул қилинган 4434-сонли фармони билан хорижий инвесторлар ҳамда хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар учун кафолатлар ва имтиёзлар тизимини янада мустахкамлаш орқали авваламбор, республика минтакаларига тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар жалб этилишини рағбатлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар ишлаб чиқилди ва тасдиқланди. Умуман, шу йилнинг ўтган даври мобайнида ўзлаштирилган хорижий инвестициялар ва кредитлар ҳажми 1 миллиард АҚШ долларидан ошди ва уларнинг 80 фоиздан ортигини тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ташкил этди.

Жорий йилнинг ўтган даврида 2012 йилги инвестиция дастурига киритилган 46 лойиҳа, жусусан, "Самарқанд вилоятида юк автомобиллари ва ахтиёт қисмлар ишлаб чиқариш бўйича янги комплексни ташкил этиш (II-босқич — йиғиш корхонаси)", "Калмақ қонини кенгайтириш ва реконструкция қилиш", "Хизмат кўрсатилмайдиган кальцийли батареялар ишлаб чиқаришни ташкил этиш", "Радиаторлар, сунъий ҳаво ҳосил қилиш, шамоллатиш ва иситиш тизимларини ишлаб чиқаришни ташкил қилиш", "Технологик жиҳозлар, штамплар ва қўйма шакллар ишлаб чиқаришни ташкил этиш", "Автомобиль бутловчи қисмларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш", "Осборн Текстиль" хорижий корхонасида йиғирув ишлаб чиқаришни ташкил этиш", "Бухоро энергo текстиль" масъулияти чекланган жамиятини модернизация қилиш", "Навоий шахри аэропортидаги йўловчи терминалини реконструкция қилиш", "Қуйи-Мозор" 220 кВли кичик станцияни реконструкция қилиш", "220 кВ юқори вольтли линияга эга "Иштихон" 220 кВли кичик станция ҳамда 110 кВ юқори вольтли линияга эга 110 кВли "Кон-руда" кичик станциясини қуриш" ва бошқа лойиҳаларни амалга ошириш ниҳосига етказилди.

Умуман, республика бўйича 2012 йилнинг биринчи ярмида енгил, озиқ-овқат, кимё саноати, ёғочни қайта ишлаш саноати, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш саноати, машинасозлик саноатида ва бошқа соҳаларда жами 530 дан ортиқ ишлаб чиқариш объекти фойдаланишга топширилди.

(Давоми 5-бетда.)

2012 йилнинг биринчи ярмида Ўзбекистон Республикасини ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичлари (2011 йилнинг шу давридагига нисбатан фоиз ҳисобида)

Кўрсаткичлар	Ўсиш суръатлари
Ялпи ички маҳсулот	108,1
Саноат маҳсулотлари ҳажми	107,0
Истеъмол товарларини ишлаб чиқариш	107,7
Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари	107,1
Қурилиш ишлари	108,6
Чакана савдо айланмаси	112,5
Пуллик хизматлар	116,2

II. Иқтисодиётнинг рақобатбардошлигини ошириш, таркибий ўзгаришлар жараёнларини чуқурлаштириш ва иқтисодиётни диверсификация қилиш

2012 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дasturининг энг муҳим устувор йўналишларини сўзасиз бажаришни ташкил этиш мақсадида ҳисобот даврида, jumladan, ишлаб чиқариш харажатларини ва маҳсулот таннархини қисқартириш, маҳаллийлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш, ишлаб чиқаришни техник ҳамда технологик янгилаш, рақобатбардош маҳсулотлар экспортини кенгайтиришда корхоналарни рағбатлантириш ҳисобидан иқтисодиёт рақобатбардошлигини оширишга қаратилган қатор дастурий чора-тадбирлар ишлаб чиқилди ва тасдиқланди.

2011-2015 йилларда Ўзбекистон Республикаси саноатини ривожлантиришнинг устувор йўналишлари тўғрисидаги дастурни амалга ошириш доирасида жорий йилнинг биринчи ярмида тармоқларда таркибий ўзгаришлар жараёнлари янада чуқурлаштирилди. Ҳисобот даврида енгил саноат (ўсиш суръатлари 2011 йилнинг шу даврига қараганда 112,9 фоизни ташкил қилди), машинасозлик ва металлни қайта ишлаш саноати (108,3 фоиз), озиқ-овқат саноати (108 фоиз), қурилиш материаллари саноати (106,5 фоиз), кимё ва нефть-кимё саноати (105,2 фоиз) каби тармоқларда жадал ривожланиш кузатилди.

Саноат тармоқлари рақобатбардошлигини ошириш борасида бажарилаётган чора-тадбирлар шу йилнинг биринчи ярмида енгил ва юк автомобиллари, автобуслар, автомобиль ойналари, кондиционерлар, электр дэзмоллар, энергия тежайдиган лампалар, пўлат ва пўлат қурувлар, тайёр прокат, минерал ўғитлар, олтингугурт кислотаси, целлюлоза, қуруқ қурилиш аралашмалари, ламинацияланган плиталар, доривор воситалар ва юқори қўшимча қийматга эга бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқаришни сезиларли даражада кўпайтириш имконини берди. Ҳисобот даврида Республика инновацион гоёлар, технологиялар ва лойиҳалар ярмаркасида ту-

зилган шартномалар доирасида инновация технологияларидан фойдаланган ҳолда, қиймати 190 миллиард сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарилди ва хизматлар кўрсатилди.

Энергия ресурсларини тежаш, технологик жараёнлар, хомашё ва материалларни сарфлаш нормаларини оқилона ташкил этиш ишларини амалга ошириш ҳамда бошқа харажатларни қисқартириш ҳисобидан йирик корхоналарда маҳсулот таннархини 11,1 фоизга камайтириш ҳам саноат тармоқлари рақобатбардошлигини оширишга ёрдам берди.

Маҳаллийлаштириш дастурини амалга ошириш доирасида жорий йилнинг биринчи ярмида 3892,3 миллиард сўмлик ёки 2011 йилнинг шу даврига нисбатан 25,7 фоиз кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди. Ички ёниш двигателлари, намга чидамли, сигналли-блокировка кабеллари, 6 метр кенгликни қамраб оладиган ер текислагичлар, кристалл роданит натрий, ГРАТ 700 насоси, пайвандлаш флюси, ҳаво хароратини бир ҳолда сақлайдиган мосламаларга эга йўловчи ташиш вагонлари, DSLAM телекоммуникация ускуналари ва ADSL модемлари каби 170 дан ортиқ янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Натижада импорт ўрнини босиш бўйича ҳисоблаб чиқилган самара 2,1 миллиард долларни ташкил қилди, маҳаллийлаштирилган маҳсулот ишлаб чиқариш умумий ҳажмида экспорт улуши 24,7 фоиздан 25,3 фоизгача кўпайди.

Худудларнинг саноат салоҳиятини ошириш дастурининг амалга оширилиши натижасида шу йилнинг биринчи ярмида истеъмол товарларини ишлаб чиқариш 7,7 фоиз, jumladan, озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш 9,3 фоизга ва нооziқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш 6,4 фоизга ошди.

Пайпоқлар, чарм буюмлар, гилам ва гилам буюмлари, сирланган идишлар, гўшт, балиқ ва мевасабзавот консервалари, сариёғ, кичик ёшдаги болалар учун қуруқ сут ара-

Yangiliklarda Yurt nafasi

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий боғида "Тақдиримсан, бахтимсан, эркин ва обод Ватан!" мавзусида маърифий тадбир бўлиб ўтди.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳамда ўрта махсус, касб-хунар таълими бошқармаси ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур тадбирга пойтахтимиздаги коллежларнинг ўқитувчилари, ота-оналар, ўқувчи-ёшлар таклиф этилди.

Ҳозир Тошкент шаҳридаги мавжуд 79 касб-хунар коллежи, 41 академик лицейга 140 мингдан зиёд ўқувчи қамраб олинган. Жорий ўқув йилида мазкур даргоҳларни битирган ёшлар уч томонлама шартнома асосида ишга жойлаштирилмоқда. Айти пайтда пойтахтимиздаги умумтаълим мактабларининг 9-синфини 38 минг нафардан ортиқ ўқувчи битирди. Уларнинг барчаси таълимнинг кейинги bosqichiga тўлиқ жалб этилди.

— Коллежимизда заргарлик, тикувчилик, бадиий-миллий либос, ёғоч ўймакорлиги, гиламдўзлик, миллий каштачилик сингари йўналишларда мутахассислар тайёрланади, — дейди Учтепа туманидаги Миллий хўнарамдлик касб-хунар коллежининг ишлаб чиқариш устаси Ибодат Норбобоева. — Уттизга яқин корхона, ижодий бирлашма билан мустақам ҳамкорлигининг ўнатирилган натижасида битирувчиларимиз ўз йўналиши бўйича тўлиқ ишга жойлашди.

Тадбирда Тошкент шаҳридаги касб-хунар коллежлари фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи кўргазма ташкил этилди. Санъат усталари ва ижрочи ёшлар иштирокида концерт намойиш этилди.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги маданият саройида "Ягонасан, муқаддас Ватан!" республика кўрик-танловининг вазирлик тизимидаги bosqichi бўлиб ўтди.

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан 2009 йилдан буён ўтказилаётган «Ягонасан, муқаддас Ватан!» республика кўрик-танлови йигит-қизларни ватанпарварлик, фидойилик руҳида тарбиялаш, жонажон Ўзбекистонимизни мадҳ этувчи бадиий юксак муносиб асарларни яратишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Барча вазирлик ва идоралар, ижодий бирлашмаларда бўлгани каби Ички ишлар вазирлиги тизимида ҳам мазкур кўрик-танлов бандан руҳда, кўтаринки кайфиятда ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Ашула ва рақс ансамбли хонандалари танловда биринчи ўринни кўлга киритди. Иккинчи ўрин Нукус шаҳар ички ишлар бўлими бўлинма командири Арелбай Алланиёзовга ҳамда Ички ишлар вазирлиги Ашула ва рақс ансамбли хонандаси Фарход Қамбаровга, учинчи ўрин Фарғона вилояти Кува-сой шаҳар ички ишлар бўлими тезкор навбатчиси Ҳусниддин Йўлдошев, Қашқадарё вилояти ички ишлар бошқармаси назоратчи-кинологи Даврон Рўзиев, Термиз тумани ички ишлар бўлими профилактика инспектори Мақсуда Усмоновага насиб этди.

Фарғона вилояти Кува тумани ички ишлар бўлими паспорт бўлинмасининг янги биноси фойдаланишга топширилди.

Президентимиз Ислам Каримовнинг 2011 йил 5 январда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасида паспорт тизimini такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги фармониغا мувофиқ мамлакатимизда биометрик паспорт тизими жорий этилмоқда.

Фарғона вилоятида ҳам ушбу фармон ижроси юзасидан муайян ишлар амалга оширилляпти. Хусусан, туман ва шаҳар ички ишлар идораларида паспорт бўлинмалари ходимлари учун махсус хоналар ажратилиб, барча зарур шарт-шароитлар яратилди. Қўллаб паспорт бўлинмалари учун янги бинолар қурилди. Кува тумани ИИБ паспорт бўлинмасининг янги биноси шулар жумласидандир.

— Янги биномизда самарали меҳнат қилишимиз, хусусан, биометрик паспортларни расмийлаштиришимиз учун барча шарт-шароит мавжуд, — дейди Кува тумани ИИБ паспорт бўлинмаси бошлиғи, майор Салимжон Исмоилов. — Давлатимиз томонидан яратиб берилган ушбу қулайликлар фуқароларимизнинг паспорт билан боғлиқ ишларини белгиланган тартибда, ўз вақтида ва сифатли бажариш имконини бераётир.

"Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси ҳамда "Келажак овози" ёшлар ташаббуслари маркази томонидан ёшларнинг интеллектуал салоҳиятини ошириш мақсадида ўтказилаётган компьютер ўйинлари мусобақасининг Қорақалпоғистон Республикаси bosqichi бўлиб ўтди.

Мусобақада "FIFA-2012" ўйини бўйича шахсий ҳамда "Counter Strike" бўйича жамоавий беллашувлар ўтказилди. Нукуслик Рустам Ержанов "FIFA-2012" ўйинлари бўйича голиб деб топилди. "Counter Strike" баҳсларида эса "Экстрим" жамоаси биринчи ўринни эгаллади.

Тадбир доирасида "Камолот" ўйини ижтимоий ҳаракати фаоллари ва оммавий ахборот воситалари ходимлари ўртасида савол-жавоб ўйинлари ўтказилиб, турли номинациялар бўйича голиблар аниқланди.

ЎЗА ва махсус мухбирларимиз йўллаган материаллар асосида тайёрланди.

Истиклол тухфаси

Кўп миллатли аҳоли манфаатларини ҳисобга олиб, мамлакатимиз ўқув масканларида таълим етти тилда олиб борилади.

Наманган вилоятининг Қирғизистон билан чегарадош Чуст туманидаги Шербиллак маҳалла фуқаролар йиғинида ҳам қардош миллат вакиллари тинч-тотув

яшаб келмоқда. Яқинда ушбу маҳалла аҳли учун истиқлол тухфаси сифатида янги мактабгача таълим муассасаси фойдаланишга топширилди.

Мазкур муассасада айти вақтда 63 нафар кичкинтой тарбияланмоқда. Фарзандларининг бекаму кўст таълим-тарбия олиб, улғаяётганидан ота-оналар ҳам мамнун.

Ф.ЭРНАЗАРОВ,
Чуст туманидаги
35-умумтаълим мактаби
директори

Тажриба алмашишнинг таълимдаги ўрни

Пастдарғом педагогика ва спорт коллежида "Илғор педагогик ҳамда ахборот коммуникация технологиялари таълим-тарбия жараёнида қўллаш" мавзусида илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Анжумандан кўзланган асосий мақсад ўқитувчиларнинг ўзаро тажриба алмашишини йўлга қўйиш ва ўқув жараёнини янада такомиллаштиришдан иборат. Унда Самарқанд давлат чет тиллари институти профессор-ўқитувчилари, коллеж жамоаси, вилоят ўрта махсус, касб-хунар таълими бошқармаси ва унинг тасарруфидаги таълим муассасалари вакиллари иштирок этди.

Anjuman

— Ўқитувчи бугунги кунда ҳар соҳадан хабардор бўлиши ва замонавий технологиялардан фойдалана олиши зарур, — дейди коллеж директори Нигора Садинова. — Ўқувчининг дунёқараши глобаллашган даврда тезкорлик билан ўзгариб, бойиб бораёпти, уларга кенг маълумот етказиш учун ҳам педагогларнинг бир-бири билан тажриба алмашишини йўлга қўйиш долзарб масала ва бу таълим самарадорлигининг ошишида муҳим аҳамият касб этади.

Маърузачилар ўқитишда замонавий педагогик технологиялардан фойдаланишнинг аҳамияти, назария ва амалиётни уйғунлаштиришнинг таълим жараёнидаги ўрни хусусида тўхталиб ўтишди.

Музаффар ҒОФИРОВ

Чўмилиш ва овқатланиш—этиборталаб масала

Миллий матбуот марказида Фавкуллода вазиятлар вазирлиги ҳамда Давлат санитария-эпидемиология маркази ҳамкорлигида матбуот анжумани ташкил этилди.

Ёз кунларида ҳаво ҳарорати кўтарилади. Табиийки, аҳолининг соя-салқин жойларда дам олиш, сув ҳавзаларида чўмилиш ҳамда турли яхна ичимликларга талаб ва эҳтиёжи ортади. Чўмилиш хавфсизлигини таъминлаш, овқатдан заҳарланиш ҳолатларининг

олдини олиш долзарб масалага айланади.

Анжуманда сўзга чиққанлар барча оромгоҳларда «Фуқаро муҳофазаси кунлари»нинг ташкил этилгани, аҳоли орасида «Чўмилиш қоида» — умр фойдаси» мавзусида суҳбатлар ўтказилганини қайд қилиб ўтишди.

Тадбирда Давлат санитария-эпидемиология маркази мутахассислари «Ёз-куз мавсумида овқатдан заҳарланиш ҳолатларининг олдини олиш юзасидан амалга оширилаётган тадбирлар» мавзусида маъруза қилди. Қўлбола тайёрланган турли яхна ичимликлар ва махсулотларни истеъмол қилиш соғлиқ учун хавфли экани уқтирилди.

Феруза ХОЛМУРОВА

Марказ аъзолари оромгоҳда

Миробод тумани "Баркамол авлод" болалар маркази томонидан "Орзу" ёзги соғломлаштириш оромгоҳи дам олувчилари учун катта байрам тадбири ўтказилди.

Марказ тўғарақлари фаолиятига оид кўргазма болажонлар, ота-оналар ва меҳмонларга манзур бўлди. "Майда пластика", "Мунчоқли безак" ҳамда "Тўқиш" тўғарақ раҳбарлари маҳорат

сабоқлари ўтказишди. Ёш хунарамандлар тайёрлаган кўғирчоқлар, деворий расм ва анимациялар кўпчилигининг эътиборини тортди. Айтиқса, марказнинг "Фольклор" тўғарақи аъзолари намойиш этган бадиий чиқишлар ва кўнгилочар дастурлар дам олувчиларда жуда катта таассурот қолдирди. Тадбирда кўплаб ўқувчи-ёшлар турли тўғарақларга аъзо бўлдилар.

Аҳмад ТўРА

Муҳокамада атроф-муҳит муҳофазаси

Ўзбекистон Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасида "2008—2012 йилларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ишларига оид дастур"нинг бажарилишига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 19 сентябрдаги "2008—2012 йилларда Ўзбекистон Республикасининг атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ишлари дастури тўғрисида"ги қарори бу йўналишда амалга оширилаётган сайй-ҳаракатлар қўламини кенгайтиришда муҳим дастуриламал бўлаётир.

Дастурда бугунги кунда глобал муаммага айланиб бораётган биологик хилма-хилликни асраш вазифаси ҳам алоҳида

йўналиш этиб белгиланган. Бу борадаги чора-тадбирлар изчиллик билан бажарилиши натижасида муҳофаза этиладиган ҳудудлар майдони кенгайтирилмоқда, йўқолиб бораётган ноёб флора ва фауна турларини асраб қолиш бўйича бажарилаётган ишлар ўз самараларини бераётир. Муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тармоғини яратиш дастурининг ишлаб чиқиши бу борадаги ишларни янада кенгайтириш

га хизмат қилаётир.

Тадбирда "2008—2012 йилларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ишлари дастури"нинг амалга оширилиши ва истиқболдаги вазифалар, барқарор ривожланиш учун таълим концепцияси доирасида олиб борилаётган ишлар, Ўзбекистон Республикасининг халқаро конвенциялар юзасидан олган мажбуриятларининг бажарилиши, соф ривожланиш механизми лойиҳаси, дастурда белгиланган вазифаларни рўёбга чиқаришда sanoat корхоналарининг ролига оид маърузалар тингланди.

Гулнора АҲМАТОВА

"Қалдирғоч"да болалар қувнайди

Олтинкўл туманидаги 2-умумтаълим мактаби қошида ташкил этилган "Қалдирғоч" кундузги болалар оромгоҳи 75 ўринга мўлжалланган бўлиб, барча шарт-шароитларга эга. "Моҳир қўллар", компьютер ва спорт тўғарақлари ёшлар билан гавжум. Болалар ўртасида "Келажак ниҳоллари"

спорт ўйинлари ташкил этилди. "Санъатнинг сирли дунёси" номли кўрик-танловда эса болалар аския, қўшиқ, шеър айтиш, рақсга тушиш бўйича маҳоратларини намойиш этишди.

Андижон вилояти

Шухратбек КЕЛДИЕВ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИ 2012 ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ ЯРМИДА ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 2-бетда.)

Шу йилнинг биринчи ярми якунлари бўйича "Навоий" эркин индустриал-иқтисодий зонасида фаолият кўрсатаётган корхоналар томонидан умумий қиймати 25,1 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. "УзИраеКейбл" қўшма корхонаси негизда аккумулятор ўтказгичларни ишлаб чиқаришни ташкил этиш лойиҳасини амалга ошириш ишлари якунланди.

Хисобот даврида қишлоқ ҳўжалигини техник ва технология янгилаш ҳамда қишлоқ ҳўжалиги ишлаб чиқарувчиларини қўллаб-қувватлаш борасидаги ишлар давом эттирилди. Хусусан, ушбу соҳа субъектларида лизинг асосида 546 та қишлоқ ҳўжалик техникаси, шу жумладан, "TL-100", "Arion-630C", "TS-135" маркали тракторлар, транспорт ва шудгорлаш тракторлари, "Доминатор-130" галла ўриш комбайнлари етказиб берилди.

Сугориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш дастури доирасида умумий узунлиги 7,4 минг километрик ҳўжаликлараро ва ҳўжаликлар ичидаги коллектор-дренаж тармоғи, шунингдек, 8 мелиорация насос станцияси, 391 сугориш қудуқлари тикланди, узунлиги 434,5 километрик коллекторлар, 81 вертикал дренаж қудуқлари ва 8,39 километрик ёпиқ коллектор-дренаж тармоқларини қуриш ва қайта тиклаш ишлари якунланди.

7,6 минг гектарлик майдонда янги боғлар, шу жумладан, 2,6 минг гектар майдонда интенсив боғлар, 3,8 минг гектар майдонда тоқзорлар барпо этилди, 8,5 минг гектар майдонда боғлар ва 6 минг гектар майдонда тоқзорлар қайта тикланди. Шахсий томорқа ҳўжалиklarининг 266,8 гектарлик майдонида 9456 та иссиқхона ташкил қилинди. Ҳисобот даврида мева-сабзавот маҳсулотларини сақлаш бўйича қишлоқ ҳўжалик корхоналарининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш мақсадида 6,3 минг тонна сизимга эга 22 та янги совутиш камералари ишга туширилди ҳамда 2 минг тонна сизимга эга 3 та совутиш камераси қайта тикланди.

Амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида шу йилнинг биринчи ярмида 1917,2 минг тонна сабзавот (ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 114,5 фоиз), 983,8 минг тонна картошка (112,5 фоиз), 120,9 минг тонна полиз экинлари (112,2 фоиз), 642,8 минг тонна мева (110,4 фоиз), 17,6 минг тонна узум (112,5 фоиз) етиштирилди. Қайта ишланган мева-сабзавот маҳсулотларининг ҳажми ҳам 11,7 фоиз, шу жумладан, сабзавотларни қайта ишлаш — 14,4 фоизга, меваларни қайта ишлаш 7,7 фоизга ортди.

Хисобот даврида чорвачиликни ривожлантириш мақсадида 11,8 минг бош қорамол парвариш қилиш бўйича 406 чорвачилик, 2 миллион товуқ парвариш қилиш бўйича 336 паррандачилик, 333 асаларичилик, 359 балиқчилик ҳўжаликларини, улардан 342 таси сунъий ҳавзаларда ташкил этилди. Тижорат банклари шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер ҳўжаликларига чорва моллари сотиб олиш учун қиймати 38,6 миллиард сўмлик кредит маблағлари ажратди.

Натижада қорамоллар умумий сони 6,3 фоизга кўпайди ҳамда 9783,3 минг бошга етди. Жорий йилнинг биринчи ярмида 2011 йилнинг шу даврига нисбатан гўшт ва сут етиштириш ҳажми 7 фоиз ортди, 1936,2 миллион дона тухум (16,8 фоиз кўп) етиштирилди.

IV. Инфратузилмани, транспорт ва коммуникация қурилишини жадал ривожлантириш

Шу йилнинг биринчи ярмида 2012 йилнинг Инвестиция дастурига киритилган йўл қурилиш объекти бўйича 153,3 километр умум-фойдаланишдаги автомобиль йўллари қуриш ва реконструкция қилиш ишлари бажарилди, шундан 126,3 километр автомобиль йўлига асфальт-бетон қопламасини ётқириш ва 27 километрга икки полосали цемент-бетон йўл қуриш ишлари амалга оширилди.

"2011—2015 йилларда инфратузилмани, транспорт ва коммуникация қурилишини ривожлантиришни жадаллаштириш Дастурини амалга ошириш доирасида ҳисобот даврида 115 километрик темир йўл қайта қурилди, 225 та юк ва 10 та йўловчи ташувчи вагон тайёрланди, битта йўловчи локомотиви харид қилинди. "Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси томонидан икита янги Боинг-767-300ER самолётларини эксплуатация қилиш бошланди. Навоий шаҳри аэропортида йўловчилар терминалини реконструкция қилиш доирасида умумқурилиш ишлари ва ички муҳандислик тармоқларини ётқириш ишлари якунланди. "Ангрен" логистика маркази" ЁАЖнинг самарали фаолиятини таъминлаш бўйича амалга оширилган чоралар "Қамчиқ" домини орқали юк ташуш ҳажмини 1,3 баробар ошириш имконини берди.

Натижада шу йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу даврига қараганда темир йўл транспортида юк ва йўловчи ташуш айланмаси тегишли равишда 4,1 ва 15,3 фоизга ошди. Йўловчиларни ҳаво транспортида ташуш ҳажми 17,6 фоизга, бир рейсда учадиган ўртача йўловчиларнинг сони 13 фоизга кўпайди.

Ҳисобот даврида аҳолининг тоза ичимлик сувида фойдаланишини яхшилаш ишлари давом эттирилди, бунинг оқибатида умуман республика бўйлаб 980,9 километр сув узатиш тармоқлари фойдаланишга топширилди, шундан 865 километри қишлоқ жойларига тўғри келади. 143 та қишлоқ аҳоли яшаш пунктларида 158,3 километрик сув таъминоти тизимлари тикланди.

Турар-жой қурилиши учун хомашё базасини кенгайтириш мақсадида маҳаллий хомашё ва компонентлардан фойдаланган ҳолда қурилиш материаллари ишлаб чиқарадиган 101 янги корхона ишга туширилди. Жумладан, Қашқадарё ва Сирдарё вилоятларида 20 минг куб-метр замонавий пенобетон маҳсулотларини ишлаб чиқариш, Тошкент вилоятида 72 минг квадрат метр ламинат ва МДФ ишлаб чиқариш, Фарғона вилоятида 70 минг тонна цемент ишлаб чиқариш, 47,9 миллион дона гишт ишлаб чиқариш бўйича қувватлар ишга туширилди. Бундан ташқари, пишик гишт ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган 12 та корхона модернизация қилинди.

V. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантириш, максимал даражадаги қулай тадбиркорлик муҳитини яратиш

Кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликни ривожлантириш бўйича ишбилармонлик муҳитини тако-

миллаштиришга қаратилган комплекс чора-тадбирларнинг амалга оширилиши шу йилнинг биринчи ярмида 13 мингта янги кичик бизнес субъектларининг (фермер ҳўжалиklarини ҳисобга олмаганда) яратилишига қўмаклашди.

Айни вақтда кичик бизнес субъектларининг аксарияти (64,6 фоизи) ишлаб чиқариш тармоқларида ташкил этилди.

Кичик ишлаб чиқаришларни ташкил этишга қўмаклашиш мақсадида ҳисобот даврида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига умумий қиймати 6,3 миллиард сўмлик 35 давлат активлари сотилди, 14 мингта яқин фойдаланилмаётган давлат мулки объекти ижарага берилди. Шу билан бир қаторда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига тижорат банклари томонидан 2011 йилнинг шу даврига нисбатан 1,4 баробар кўп ҳажмда кредит ва микрокредитлар ажратилди.

Жорий йилнинг бошидан кичик бизнес субъектларида амалга оширилган давлат харидлари ҳажми 122,3 миллиард сўмни ёки электрон савдолар орқали амалга оширилган давлат харидлари умумий ҳажмининг 92 фоизини ташкил этди. Давлат харидлари тизимида ўз маҳсулот ва хизматлари билан 132,2 мингдан ортиқ кичик бизнес субъектлари иштирок этди.

Кичик бизнес корхоналари маҳсулотлари экспортини кенгайтиришни рағбатлантириш борасида қўрилган чора-тадбирлар натижасида ҳисобот даврида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари томонидан 1087,5 миллион долларлик ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 14,1 фоиз кўп товар ва хизматлар экспорт қилинди.

Умуман олганда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантиришни рағбатлантириш борасидаги чора-тадбирларнинг амалга оширилиши кичик бизнес улушининг ялпи ички маҳсулотда — 42,6 фоизгача (2011 йилнинг биринчи ярмидаги 42,2 фоиз ўрнига), саноатда — 21,2 фоизгача (18,6 фоиз), инвестициялар бўйича — 35,4 фоизгача (30,3 фоиз), қурилишда — 75,1 фоизгача (70 фоиз), экспортда — 15,2 фоизгача (13,5 фоиз), бандлик соҳасида — 74,7 фоизгача (74,1 фоиз) ошишида ўз ифодасини топди.

VI. Аҳоли бандлигини таъминлаш ва даромадларини изчил ошириш

Иш ўринлари яратиш дастурини амалга ошириш доирасида жорий йилнинг биринчи ярми давомида республика бўйича 510,5 минг янги иш ўринлари яратилди. Шундан 345 мингдан ортиғи (67,6 фоизи) қишлоқ жойларда, жумладан, 62,7 мингтаси ортиқча ишчи кучи мавжуд бўлган 28 туманда ташкил этилди.

2011/2012 ўқув йилида коллежларни тамомлаган битирувчилар бандлигини таъминлаш борасида амалга оширилган комплекс чора-тадбирлар доирасида 501,5 минг битирувчи "коллеж-корхона" тизими бўйича 92,9 мингта корхона ва ташкилотга бириктирилди, 97,3 минг битирувчи билан ишлаб чиқариш амалиётини ўташ ва кейинчалик аниқ корхона ва ташкилотларда ишга жойлаштириш бўйича уч то-

монлама шартномалар имзоланди. "Мустаҳкам оила йили" Давлат дастурини амалга ошириш доирасида ҳисобот даврида оилавий тадбиркорликни иқтисодиётнинг турли соҳаларида рағбатлантириш, ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлашни кучайтириш ва оилалар ижтимоий-маиший шароитларини яхшилашга қаратилган қонунчилик ва меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар ишлаб чиқилди ва қабул қилинди. Оилавий корхонанинг ҳуқуқлари, мажбуриятлари, меҳнат муносабатлари ва давлат томонидан қўллаб-қувватланишини юридик жиҳатдан мустаҳкамлайдиган Ўзбекистон Республикасининг "Оилавий тадбиркорлик тўғрисида"ги қонуни қабул қилинди. Вазирлар Маҳкамасининг "Ёш оилаларни қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори билан 2012-2013 йилларда шаҳарлар, туман марказлари ва шаҳар посёлкаларида кўп хонадонли уйлари қуриш ва реконструкция қилиш дастури тасдиқланди.

Биринчи ярим йиллик давомида ёш оилаларга умумий қиймати 14 миллиард сўмлик имтиёзли истеъмом ва ипотека кредитлари, жумладан, тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш учун микрокредитлар ажратилди. Умуман, "Мустаҳкам оила йили" Давлат дастурини амалга ошириш учун шу йилнинг ўтган даврида барча молиялаштириш манбалари ҳисобидан 1,1 триллион сўмга яқин маблағ йўналтирилди.

Аҳоли даромадларининг ўсишига яқка тартибдаги тадбиркорлар учун қайд этилган солиқ ставкаларини пасайтириш, меҳнат ҳақи тўлаш бўйича Ягона тариф сеткасига нул разряднинг бекор қилиниши ҳамда республиканинг барча ташкилотларида биринчи разряддан кам бўлмаган миқдорда меҳнат ҳақи тўлашнинг белгиланиши рағбатлантирувчи таъсир кўрсатди. Натижада ҳисобот даврида ўртача ойлик иш ҳақи миқдори 19,4 фоиз ўсди ва бу аҳоли умумий даромадларининг I ярим йилликда 26,1 фоиз ўсишини таъминлаш имконини берди.

2012 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларининг изчил, аниқ мақсадли амалга оширилиши, шунингдек, жаҳон иқтисодиётида давом этаётган инкйрозли ҳодисаларнинг оқибатларини омиштириш ва таъсирини бартараф қилиш бўйича тезкор чора-тадбирларнинг қабул қилиниши 2012 йилнинг биринчи ярмида иқтисодиётнинг юқори ва барқарор ўсиш суръатларини сақлаб қолиш ва макроиктисодий барқарорлиқни янада мустаҳкамлаш имконини берди.

Ислохотлар миқёсини чуқурлаштириш ва кенгайтириш, иқтисодиёт тармоқларини модернизация қилиш жараёнларини жадаллаштириш, максимал даражадаги қулай ишбилармонлик ва сармоёвий муҳитни яратишга қаратилган иқтисодиёт рақобатбардошлигини янада юксалтириш, мамлакатимиз аҳолиси бандлиги ва даромадларини ошириш Ўзбекистон Республикаси иқтисодиётининг 2012 йилда барқарор ривожлантиришни таъминлашга доир асосий вазифалар ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси
Иқтисодиёт вазирлиги

Ўзбекистон Республикаси
Давлат статистика қўмитаси

Biologiya va tarix fanlari chuqurlashtirib o'qitiladigan ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lim muassasalarining tayanch o'quv rejasi (2–9-sinf)

O'quv fanlari	Sinflar									Haftalik umumiy soat	Jami yillik soatlar
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Davlat ixtiyorida soatlar	20	22	24	24	30	32	33	34	35	254	8636
1 Ona tili/adabiyot	8	7,5*	9,5*	9,5*	8*	6*	5	4,5*	5	63	2142
2 O'zbek tili/rus tili		2	2	2	2	2	2	2	2	16	544
3 Xorijiy tili					3	3	3	3	3	15	510
4 Davlat va huquq asoslari								1	1	2	68
5 Iqtisodiy bilim asoslari								1	1	2	68
6 Matematika	5	5	5	5	5	5	5	4,5*	4,5*	44	1496
7 Informatika								1	2	3	102
8 Fizika						2	1,5*	1,5*	2	7	238
9 Kimyo							2	2	2	6	204
10 Tabiiyot va geografiya	1	1	1	1	1	2	1,5*	1,5*	1,5*	11,5	391
11 Odobnoma	1	1	1	1						4	136
Vatan tuyg'usi					1	1				2	68
Milliy istiqlol g'oyasi							1	1	1	3	102
12 Musiqa madaniyati	1	1	1	1	1	0,5*	0,5*			6	204
13 Tasviriy san'at	1	1	1	1	1	0,5*	0,5*			6	204
14 Chizmachilik								0,5*	0,5*	1	34
15 Mehnat ta'limi	1	1	1	1	1*	1*	1*	0,5*	0,5*	8	272
16 Jismoniy tarbiya	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18	612
Maktab ixtiyorida soatlar	0,5				0,5	0,5	1	0,5	1*	4	136
Ixtisoslik fanlari											
1 Botanika					2	3,5				5,5	
Zoologiya							3,5			3,5	
Odamlar va ularning salomatligi								3,5		3,5	
Biologiya									3,5	3,5	
Amaliyot						0,5	0,5	0,5	0,5	2	
2 Tarixdan hikoyalar		0,5	0,5	0,5						1,5	
O'zbekiston tarixi					1,5	1,5	2	2	2	9	
Jahon tarixi					1,5	1,5	2	2	2	9	
Jami:		0,5	0,5	0,5	5	7	8	8	8	37,5	1275
Umumiy soatlar	20,5	22	24	24	30,5	32,5	34	35,5	36	259	8806
Amaliy mashg'ulot (kun hisobida)					6	6	10	16			

Tushuntirish xati

Ushbu o'quv reja O'zbekiston Respublikasining «Ta'lim to'g'risidagi» qonuni, «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi» talablarini va Vazirlar Mahkamasining 1998-yil 13-maydagi «O'zbekiston Respublikasida umumiy o'rta ta'limni tashkil etish to'g'risida»gi 203-sonli, 1999-yil 16-avgustdagi «Umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida»gi 390-sonli, 2003-yil 29-oktabrdagi «Umumiy o'rta va o'rta maxsus kasb-hunar ta'limiga izchil o'tishni ta'minlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi 473-sonli, 2004-yil 24-iyuldagi «O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasini huzuridagi Davlat test markazi faoliyatini takomillashtirish to'g'risida»gi 293-sonli, 2004-yil 9-iyuldagi «2004–2009-yillarda Maktab ta'limini rivojlantirish davlat umumiy dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi 321-sonli, 2008-yil 7-avgustdagi «Ayrim fanlar chuqurlashtirib o'qitiladigan davlat ixtisoslashtirilgan umumta'lim muassasalari faoliyatini takomillashtirish to'g'risida»gi 173-sonli qarorlari hamda Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlangan «Sanitariya qoidalar va me'yorlari» asosida tuzilgan.

Maktabning o'quv reja bilan bog'liq (maktab ixtiyorida soatlarini maktab o'quv rejasiga kiritish va me'yorlari) faoliyati XTVning amaldagi me'yori hujjatlari bilan amalga oshiriladi.

O'quv reja tarkibidan davlat va maktab komponentlaridan iborat.

Tarix va biologiya fanlarining nazariy asoslarini chuqur o'rganish va amalga qo'llay olishni o'rgatish maqsadida mazkur o'quv rejada davlat va maktab ixtiyorida soatlaridan:

2-, 3-, 4-sinflar uchun ona tili fanidan 0,5 soat olinib, tarix faniga qo'shib berildi;

5-sinf uchun ona tili fanidan 1 soat olinib, biologiya faniga, mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat olinib, tarix faniga qo'shib berildi;

6-sinf uchun ona tili fanidan 1 soat, musiqa madaniyati fanidan 0,5 soat, tasviriy san'at fanidan 0,5 soat olinib, biologiya faniga, mehnat ta'limi fanidan 1 soat olinib, tarix faniga qo'shib berildi;

7-sinf uchun geografiya fanidan 0,5 soat, fizika fanidan 0,5 soat, musiqa madaniyati fanidan 0,5 soat, tasviriy san'at fanidan 0,5 soat olinib, biologiya faniga, mehnat ta'limi fanidan 1 soat olinib, tarix faniga qo'shib berildi;

8-sinf uchun ona tili fanidan 0,5 soat, matematika fanidan 0,5 soat, fizika fanidan 0,5 soat, geografiya fanidan 0,5 soat olinib, biologiya faniga, chizmachilik fanidan 0,5 soat, mehnat fanidan 0,5 soat olinib, tarix faniga qo'shib berildi;

9-sinf uchun matematika fanidan 0,5 soat, geografiya fanidan 0,5 soat, chizmachilik fanidan 0,5 soat mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat olinib, biologiya faniga, maktab ixtiyorida 1 soat olinib, tarix faniga qo'shib berildi.

Mazkur sinflardagi davlat va maktab ixtiyorida olingan soatlar tarix va biologiya fanlariga ixtisoslashtirilgan maktablar va chuqurlashtirib o'qitiladigan sinflar uchun qo'shib berildi.

Biologiya fani ixtisosligiga yo'naltirilgan sinflarda o'quvchilarni ikki guruhga bo'lib o'qitish mumkin. Sinflarning guruhlariga bo'lib o'qitilishi mahalliy moliya organlari bilan kelishgan holda amalga oshiriladi.

Ushbu o'quv reja Xalq ta'limi vazirligining 2012-yil 16-maydagi «Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun 2012-2013-o'quv yiliga mo'ljallangan tayanch o'quv rejasini tasdiqlash to'g'risida»gi 160-sonli buyrug'i asosida qayta takomillashtirildi.

Izoh: jadvaldagi * belgisi chuqurlashtirilgan fanlarga qo'shib berish hisobiga qisqartirilgan soatlarni bildiradi.

Matematika va ona tili fanlari chuqurlashtirib o'qitiladigan ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lim muassasalarining tayanch o'quv rejasi (2–9-sinf)

Tushuntirish xati

Ushbu o'quv reja O'zbekiston Respublikasining «Ta'lim to'g'risidagi» qonuni, «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi» talablarini va Vazirlar Mahkamasining 1998-yil 13-maydagi «O'zbekiston Respublikasida umumiy o'rta ta'limni tashkil etish to'g'risida»gi 203-sonli, 1999-yil 16-avgustdagi «Umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida»gi 390-sonli, 2003-yil 29-oktabrdagi «Umumiy o'rta va o'rta maxsus kasb-hunar ta'limiga izchil o'tishni ta'minlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi 473-sonli, 2004-yil 24-iyuldagi «O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasini huzuridagi Davlat test markazi faoliyatini takomillashtirish to'g'risida»gi 293-sonli, 2004-yil 9-iyuldagi «2004–2009-yillarda Maktab ta'limini rivojlantirish davlat umumiy dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi 321-sonli, 2008-yil 7-avgustdagi «Ayrim fanlar chuqurlashtirib o'qitiladigan davlat ixtisoslashtirilgan umumta'lim muassasalari faoliyatini takomillashtirish to'g'risida»gi 173-sonli qarorlari hamda Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlangan «Sanitariya qoidalar va me'yorlari» asosida tuzilgan.

Maktabning o'quv reja bilan bog'liq (maktab ixtiyorida soatlarini maktab o'quv rejasiga kiritish va me'yorlari) faoliyati XTVning amaldagi me'yori hujjatlari bilan amalga oshiriladi.

O'quv reja tarkibidan davlat va maktab komponentlaridan iborat.

Matematika va ona tili fanining nazariy asoslarini chuqur o'rganish va amalga qo'llay olishni o'rgatish maqsadida, mazkur o'quv rejada davlat va maktab ixtiyorida soatlaridan:

2-, 3-, 4-sinflar uchun rus tili fanidan 0,5 soat, odobnoma fanidan 0,5 soat olinib, ona tili faniga, musiqa fanidan 0,5 soat, tasviriy san'at fanidan 0,5 soat, mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat olinib, matematika faniga qo'shib berildi;

5-sinf uchun rus tili fanidan 1 soat, musiqa madaniyati fanidan 0,5 soat olinib, ona tili faniga, tasviriy san'at fanidan 0,5 soat, mehnat ta'limi fanidan 1 soat olinib, matematika faniga qo'shib berildi;

6-, 7-sinf uchun biologiya fanidan 0,5 soat, geografiya fanidan 0,5 soat, musiqa madaniyati fanidan 0,5 soat olinib, ona tili faniga, tasviriy san'at fanidan 0,5 soat, mehnat ta'limi fanidan 1 soat olinib, matematika faniga qo'shib berildi;

8-sinf uchun tarix fanidan 0,5 soat, biologiya fanidan 0,5 soat, geografiya fanidan 0,5 soat olinib, ona tili faniga, fizika fanidan 0,5 soat, chizmachilik fanidan 0,5 soat, mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat olinib, matematika faniga qo'shib berildi;

9-sinf uchun fizika fanidan 0,5 soat, geografiya fanidan 0,5 soat, chizmachilik fanidan 0,5 soat olinib, ona tili faniga, mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat, maktab ixtiyorida 1 soat olinib, matematika faniga qo'shib berildi.

Mazkur sinflardagi davlat va maktab ixtiyorida olingan soatlar matematika va ona tili fanlariga ixtisoslashtirilgan maktablar va chuqurlashtirib o'qitiladigan sinflar uchun qo'shib berildi.

Ushbu o'quv reja Xalq ta'limi vazirligining 2012-yil 16-maydagi «Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun 2012-2013-o'quv yiliga mo'ljallangan tayanch o'quv rejasini tasdiqlash to'g'risida»gi 160-sonli buyrug'i asosida qayta takomillashtirildi.

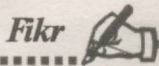
Izoh: jadvaldagi * belgisi chuqurlashtirilgan fanlarga qo'shib berish hisobiga qisqartirilgan soatlarni bildiradi.

O'quv fanlari	Sinflar									Haftalik umumiy soat	Jami yillik soatlar
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Davlat ixtiyorida soatlar	20	22	24	24	30	32	33	34	35	254	8636
1 Adabiyot	4	4	5	5	3	2	2	2	3	30	1020
Ona tili	4									4	136
2 O'zbek tili/rus tili		1,5*	1,5*	1,5*	1*	2	2	2	2	13,5	459
3 Xorijiy tili					3	3	3	3	3	15	510
4 Tarix					2	2	3	2,5*	3	12,5	425
5 Davlat va huquq asoslari								1	1	2	68
6 Iqtisodiy bilim asoslari								1	1	2	68
7 Matematika	5									5	170
8 Informatika								1	2	3	102
9 Fizika						2	2	1,5*	1,5*	7	238
10 Kimyo							2	2	2	6	204
11 Biologiya					1	1,5*	1,5*	1,5*	2	7,5	255
12 Tabiiyot va geografiya	1	1	1	1	1	1,5*	1,5*	1,5*	1,5*	11	374
13 Odobnoma	1	0,5*	0,5*	0,5*						2,5	85
Vatan tuyg'usi					1	1				2	68
Milliy istiqlol g'oyasi								1	1	1	102
14 Musiqa madaniyati	1	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*			4	136
15 Tasviriy san'at	1	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*			4	136
16 Chizmachilik								0,5*	0,5*	1	34
17 Mehnat ta'limi	1	0,5*	0,5*	0,5*	1*	1*	1*	0,5*	0,5*	6,5	221
18 Jismoniy tarbiya	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18	612
Maktab ixtiyorida soatlar	0,5				0,5	0,5	1	0,5	1*	4	136
Ixtisoslik fanlari											
1 Ona tili		5	6	6	7	6	4	4	3	41	
Nutq madaniyati					0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5	
2 Matematika		6,5	6,5	6,5	6,5					32,5	
Geometriya							2,5	2,5	2,5	7,5	
Algebra							4	4	4	12	
Jami:		11,5	12,5	12,5	14	13	11	11	10	95,5	3247
Umumiy soatlar	20,5	22	24	24	30,5	32,5	34	35,5	36	259	8806
Amaliy mashg'ulot (kun hisobida)					6	6	10	16			

Хорижий тилни пухта ўрганишда тўрт асосий малака — тинглаб тушуниш, гапириш, ўқиш ва ёзиш кўникмаларини бир маромда ишга солиш талаб этилади. Бу мақсадга хизмат қилувчи лексика, грамматика, талаффуз ва нутқ материаллари, шунингдек, матнлар дастурининг давлат таълим стандартларига мос мукамал моделлари ишлаб чиқилмоқда. Шунингдек, чет тилини ўқитишда ўзбек тили ва ўрганилаётган хорижий тилнинг ўхшаш ва фарқли жиҳатлари эътиборга олинishi лозим.

Олмазор политехника касб-хунар коллежиди ҳам ёшларнинг замонавий билимлар, чет тилини мукамал эгаллаши учун етарли шарт-шароитлар яратилган. Хусусан, инглиз тили дарсларида эгаллаётган касб-хунарларига тааллуқли сўзлар ҳамда матнларни ўқиш орқали ўқувчилар билими янада мустаҳкамланади.

Таълим муассасасимиздаги лингафон хонаси ўқувчиларнинг чет тилида мулоқот олиб боришда хатоларга йўл қўймаслиги учун қўл келмоқда. Лингафон курилмаларидан фойдаланиш орқали инглизча талаффуз тинглаб тушуниш ва ўз нутқини тўғрилаш имконияти кенгаймоқ-

лаётганидан далолатдир. Ана шуларни эътиборга олган ҳолда, академик лицей ҳамда касб-хунар коллежлари ўқувчилари ўртасида уларнинг дунёқарашини янада кенгайтириш, эркин мулоқот даражасини ошириш, асосийси, юртимиз ҳақида кўпроқ маълумотга эга бўлишлари учун «Ўзбекистон — она Ватаним», «Юртим жамоли», «Тошкент — Ватаним юраги» каби мавзуларда инглиз тилида иншолар ёзириб туриш мақсадга мувофиқ. Шу билан бирга, дарсларда жаҳон адабиёти намоёндалари, хусусан, инглиз адабиёти вакиллари асарларидан ҳам фойдаланилса, сабоқлар янада қизиқарли, самарали бўлади. Асосий мақсад таълим

МАҚБУЛ УСУЛ — САМАРАДОРЛИК ГАРОВИ

да. Шу билан бирга, ахборот-коммуникация технологиялари тараққий этган даврда замонавий технологиялар кўмағида ҳам тил ўрганиш омаллашиб бормоқда. Ҳозир малакали ўқитувчилар инглиз тили сабоқларида ноъанавий усуллардан кенг фойдаланишади. Бу эса ўз ўрнида ўқувчиларимизнинг инглиз тилида ўзаро эркин мулоқотга киришишига хизмат қилапти. Ёшларимиз учун қулайликлардан яна бири босқичма-босқич ўрганишга мўлжалланган электрон дарсликларнинг яратилаётганидир. Ўқувчилар эндиликда ўтган дарсни такрорлаш, уй вазифаларини бажариш ва мустақил шуғулланишда ҳеч қандай қийинчиликка дуч келмаяпти.

Хорижий тилларни ўргатишда эътибор кўпроқ амалий дарсларга қаратилаётгани ва бунинг натижасида ўқувчилар азалий анъана ва қадриятларимиз ҳақида бемалол инглиз тилида гапириши ҳам таълим дастурлари талабларининг тўлақонли бажари-

масканларида ёшларга фақат билим бериш эмас, балки уларнинг дунёқарашини кенгайтириш орқали ҳар томонлама баркамол авлодни тарбиялашдан иборатдир.

Мана, бир неча йилдирки, тан олинган бундай илгор педагогик усуллар коллежимизда ҳам қўлланиб келинмоқда. Бу эса ўқувчиларимиз хорижий тилларни ўзлаштиришига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Кейинги йилларда ўқувчиларимиз туман, шаҳар касб-хунар коллежлари ўртасида инглиз тили фани бўйича ўтказиб келинаётган мусобақаларда яхши натижаларга эришапти. Табиийки, буларнинг барчаси давлатимиз томонидан таълимга, айниқса, ёшларнинг бирор касбининг эгаси бўлиш билан бирга, замонавий усуллардан кенг фойдаланган ҳолда чуқур билим олиш учун қаратилаётган эътиборнинг натижасидир.

Озода ОМОНОВА,
Олмазор касб-хунар коллежи
инглиз тили фани ўқитувчиси

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети журналистика факультетида абитуриентларнинг касбий тайёргарлиги ва журналистикага бўлган иқтидорини аниқлаш мақсадида ижодий имтиҳон бўлиб ўтди. Абитуриентлар билими ижодий имтиҳон ўтказиш тартибига асосан икки турда, яъни ижодий иншо ва суҳбат асосида баҳоланади.

Бу йил мақбур факультетнинг бакалаврият йўналишига 99 нафар абитуриент ҳужжат топширган бўлиб, улардан 50 нафари — 15 таси давлат гранти ва 35 таси тўлов шартнома асосида қабул қилинади.

— Журналистика факультетида ўқишга талабгорлар кўпчилигини ташкил этгани

ИЖОДИЙ ИМТИҲОН — ИЛК СИНОВ

боис, уларнинг касбий тайёргарлигини ҳам синовдан ўтказиш мақсадга мувофиқ, — дейди қабул комиссияси масъул котиби Темур Олтиев. — Абитуриентлар орасида пухта билимга эга, иқтидорли ва ўз касбига қизиқувчанларини танлаб олиш — асосий вазифамиз. Улар орасида матбуот саҳифаларида кўплаб мақола, хабарлари чоп этилган ёшлар борлиги қувонарли ҳол.

— Ўқувчилик йилларимда журналистика соҳасига қизиқман, — дейди жиззахлик Кумуш Усарова. — Ижодий ишларим республика матбуотида, «Туркистон», «Хуррият» газеталарида,

«Ёшлик» журналида чоп этилган. «Айтгил дўстим нима қилдик, Ватан учун?» мавзусида иншо ёздим. Албатта, Ватан мадҳини қанча қуйласак оз ва бунинг тўрт-беш саҳифага жо этиш муш-

Abituriyent—2012

кул. Журналистиканинг жамият олдидаги вазифасини чуқур англаган киши изла-ниш ва ўрганишдан тўхта-майди. Ҳар кун дунёда со-дир бўлаётган янгиликлар билан қизиқади, уларни таҳ-лил қилади.

Тобора ривожланиб бора-ётган замонавий ахборот

Жалакудук агросано-ат касб-хунар коллежи-ни бу йил 572 нафар ўқувчи тамомлади. Уларга диплом топи-риш маросими иш бе-рувчи ташкилотлар раҳбарлари ва вакил-лари иштирокида кат-та тантана сифатида нишонланди.

Битирувчиларни ишга жойлаштириш ва муқим ишлаб қолиш-ларини таъминлаш мақсадида таълим му-ассасасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида коллеж дирек-тори, халқ депутатла-ри вилоят кенгаши депутати Маликаҳон Юсупова гапириб бе-рар экан, шогирдлари-нинг ютуқларидан тўқинланиб шундай деди:

— Ўқувчиларимиз орасида иқтидорли ёшларнинг борлиги коллеж жамоасини фахрлантиради. Жис-моний тарбия ва бола-лар спорти йўналиши битирувчиси Ибро-ҳимжон Исоқов ажойиб ихтироси билан нафа-қат бизни, ҳатто олим-ларни ҳам ҳайратлан-тириб қўйди...

Ўқувчининг коллеж лабораториясидаги изланишлари оламшу-мул кашфиёт оламига пиллапош бўлди, де-йиш мумкин. Унинг од-дий қум заррасидан номаълум моддани то-пгани, ҳақиқатдан ҳам, ҳайратланарли эди. Айни пайтда Иб-роҳимжон устозлари ва бир гуруҳ олимлар

Улар сингари 21 на-фар йигит-қиз имтиёз-ли кредитлар олиб, тадбиркорлик фаоли-ятини йўлга қўйди.

— Коллежимиз қо-шида «Асл либослар соҳибалари» унитар корхонасининг ташкил этилиши мен раҳбар-лик қилган гуруҳнинг 15 нафар ўқувчисини иш билан таъминлади, — дейди ўқитувчи Гулнораҳон Мирзака-римова. — Бунга эски-тикув машина ва даст-гоҳларини таъмирлаш ҳисобига эришилди. Қизлар бу ерда ўқувчи-лар ва ўқитувчилар ли-босларини тикадилар. Дастлабки буюртмачи ташкилот ўзимизнинг коллеж бўлди.

Битирувчиларнинг меҳнат бозоридаги ўрни, албатта, олинган билим ва касбий кў-никмасига боғлиқ.

Амалиётни корхона ва ташкилотларда ўта-ган коллеж ўқувчилари-нинг кўпчилиги ўша жойларда ишлаб қолишди. Тумандаги «Технолог» хусусий иш-лаб чиқариш корхона-си, «Подшипник» очик акциядорлик жамияти, «Ҳарир мато» масъ-улияти чекланган жа-миятига 5–20 нафар-дан битирувчи ишга жойлашди. Хўжабод туманидаги «Барчи-ной» трикотаж буюмла-рини тайёрловчи фирма эса 20 нафар қизни ишга қабул қилди.

Орифжон СИДДИҚОВ,
«Ma'rifat» муҳбири

технологиялари соҳа тарақ-қибига ҳам таъсир ўтказе-тир. Танловда интернетдаги маълумотлар асосида тайёр-ланган таржима материал-лар ҳам барчанинг эътибо-рини тортмоқда.

— Абитуриентларнинг журналистик материалла-ри йилдан-йилга янгила-ниб, яхшиланиб бормоқда, — дейди факультет декани Акбар Нурматов. — Ўтган йилдаги нисбатан миқдор-да ўсиш кузатилди, матери-алларнинг сифати ҳам яхши. Туман, вилоят ва рес-публика матбуот нашрлари-да чоп этилган мақолаларни ўқиб, бунга амин бўлдик.

— Қизим ёшлигидан ижод-

га қизиқади, — дейди Нарги-за Ибрагимова. — Ёзган ин-шоларини ўқиб, тўғриси, ўзим ҳам ҳайратга тушардим. Қизиқши ва имкониятларидан келиб чиқиб, журналистикага илк қадамини ташлаш арафа-сида ижодий имтиҳонларни топширмоқда.

Ижодий имтиҳоннинг ик-кинчи куниди абитуриент-ларнинг журналистик тайёр-гарлиги, касб сирларидан қай даражада хабардорлиги синовдан ўтказилди. Улар матбуот, телевидение ва ра-дио материаллар юзасидан ҳайъат аъзоларининг савол-ларига жавоб берди. Абиту-риентларнинг тиришқоқлиги, публицистик жанрлардан ҳа-бардорлиги сезилиб турди.

Олим ЖУМАБОВ,
«Ma'rifat» муҳбири

УЛАР ЎЗБЕКИСТОН ШАРАФИНИ ҲИМОЯ ҚИЛАДИ

Рамзиддин САИДОВ,
дзюдочи (100 кг)

1981 йил Бухоро вилоятида туғилган. 2002 йилдан буён дзюдо бўйича Ўзбекистон терма жамоаси аъзоси. Олимпиада уйинлари рейтинг балларини тўплаган. Олимпиада уйинларига мураббий Б.Григорев кўл остида Марказий ҳарбий спорт клубида тайёргарлик кўрди. "Ўзбекистон белгиси" кўкрак нишони билан тақдирланган. "Шухрат" медали соҳиби.

2004 йили Қозоғистонда ўтган Осиё чемпионати қолиби.
2004 йили кечган Афина олимпиада-си иштирокчиси.
2005 йили АКШнинг Нью-Йорк шаҳрида кечган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2006 йили Хорватияда ҳарбийлар ўртасида ўтган жаҳон чемпионати бронза медали соҳиби.
2006 йили Доҳада ўтган Осиё уйинлари бронза медали соҳиби.
2007 йили Ҳиндистонда ўтган ҳарбийлар олимпиадасида кумуш медали соҳиби.
2008 йили Қозоғистонда ўтган халқаро турнир қолиби.

2008 йили Россияда кечган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2008 йили Францияда ўтган халқаро турнир кумуш медали соҳиби.
2008 йили Туркияда ўтган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2010 йили Гуанжоуда ўтган Осиё уйинлари бронза медали соҳиби.
2011 йили Абу-Дабида кечган Осиё чемпионати қолиби.
2011 йили Озарбойжонда ўтган халқаро турнир кумуш медали соҳиби.
2011 йили Москвада кечган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2011 йили Тошкент шаҳрида ўтган жаҳон кубоги қолиби.
2011 йили Қозоғистонда кечган жаҳон кубоги кумуш медали соҳиби.
2012 йили Францияда ўтган халқаро турнир бронза медали соҳиби.

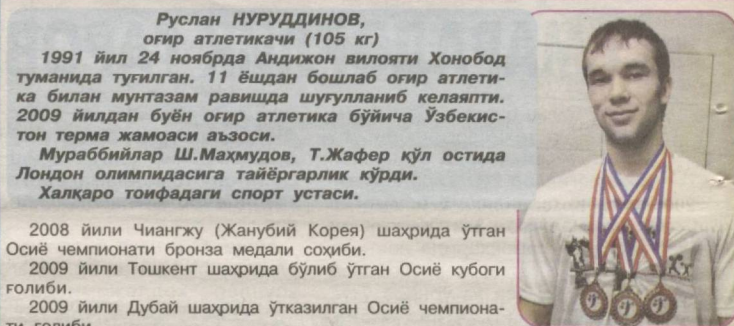

Сергей ЛАГУТИН,
велоспортчи

1981 йил Фарғона вилоятида туғилган. 1993 йилдан буён велоспорт билан шугулланиб келади. 1996 йилдан бери велоспорт бўйича Ўзбекистон терма жамоаси аъзоси. Бир қатор халқаро турнирларда тўплаган рейтинг очколар ҳисобига олимпиада йўлланмасини қўлга киритди. Мураббий В.Искандаров кўл остида Лондон олимпиадасига тайёргарлик кўрди. Халқаро тоифадаги спорт устаси.

2002 йили Италияда кечган жаҳон чемпионати бронза медали соҳиби.
2003 йили Канадада ўтган жаҳон чемпионати қолиби.
2004 йили Афина олимпиадасида иштирокчиси.

2008 йили Пекин олимпиадасида иштирокчиси.
2008 йили Корейнинг "Тур" халқаро мусобақаси қолиби.
2009 йили Португалиянинг "Тур Алгарде" халқаро мусобақаси қолиби.
2011 йили Испанияда ўтган "Тур Испания" (Уельта) халқаро мусобақасида қатнашиб, Олимпия уйинлари йўлланмасини қўлга киритди.
2012 йили Швейцарияда ўтган халқаро мусобақа қолиби.

Руслан НУРУДИНОВ,
оғир атлетикачи (105 кг)

1991 йил 24 ноябрда Андижон вилояти Хонобод туманида туғилган. 11 ёшдан бошлаб оғир атлетика билан мунтазам равишда шугулланиб келяпти. 2009 йилдан буён оғир атлетика бўйича Ўзбекистон терма жамоаси аъзоси. Мураббийлар Ш.Махмудов, Т.Жафер кўл остида Лондон олимпиадасига тайёргарлик кўрди. Халқаро тоифадаги спорт устаси.

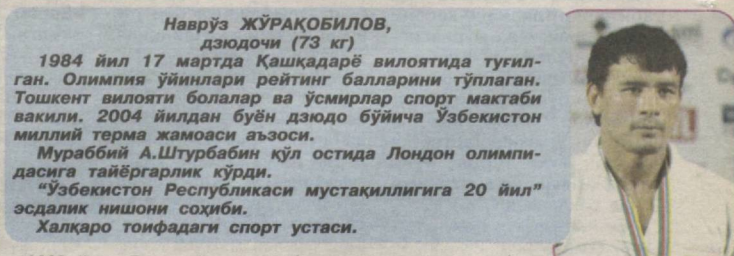
2008 йили Чинангжу (Жанубий Корея) шаҳрида ўтган Осиё чемпионати бронза медали соҳиби.
2009 йили Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган Осиё кубоги қолиби.
2009 йили Дубай шаҳрида ўтказилган Осиё чемпионати қолиби.
2010 йили Тошкент шаҳри мезбонлик қилган Осиё кубоги қолиби.
2010 йили Туркиянинг Антاليا шаҳрида кечган жаҳон чемпионати иштирокчиси.
2011 йили Парижда ўтган жаҳон чемпионати кумуш медали соҳиби.

Шерзоджон ЮСУПОВ,
оғир атлетикачи (85 кг)

1982 йил 10 октябрда Тошкент вилояти Чиноз туманида туғилган. 12 ёшдан бошлаб оғир атлетика билан шугулланади. 1998 йил Ўзбекистон спорт устаси талабини бажарган. 2002 йилдан буён оғир атлетика бўйича Республика терма жамоаси аъзоси. Мураббийлар Ш.Махмудов, Т.Жафер кўл остида Лондон олимпиадасига тайёргарлик кўрди. Халқаро тоифадаги спорт устаси.

1998, 1999, 2001, 2004, 2005, 2008, 2009, 2010, 2011 йилларда Ўзбекистон чемпионати қолиби.
2002 йилги Осиё биринчилиги совриндори.
2006 йилги Осиё кубоги қолиби.

Наврўз ЖҲУРҚОБИЛОВ,
дзюдочи (73 кг)

1984 йил 17 мартда Қашқадарё вилоятида туғилган. Олимпиада уйинлари рейтинг балларини тўплаган. Тошкент вилояти болалар ва ўсмирлар спорт мактаби вакили. 2004 йилдан буён дзюдо бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси. Мураббий А.Штурбабин кўл остида Лондон олимпиадасига тайёргарлик кўрди. "Ўзбекистон Республикаси мустақиллигига 20 йил" эсдалик нишони соҳиби. Халқаро тоифадаги спорт устаси.

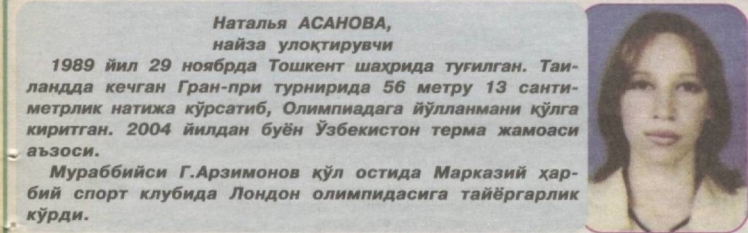
2009 йили Германиянинг Гамбург шаҳрида ўтган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2010 йили Германияда ўтган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2010 йили Қозоғистонда ўтказилган жаҳон кубоги босқини қолиби.
2010 йили Гуанжоу шаҳрида ўтган Осиё уйинлари бронза медали соҳиби.
2011 йили Озарбойжонда ўтказилган халқаро турнир қолиби.
2011 йили Франциянинг Париж шаҳрида ўтган жаҳон чемпионати бронза медали соҳиби.
2011 йили Қозоғистонда кечган жаҳон кубоги бронза медали соҳиби.

Фазлиддин ГАИПНАЗАРОВ,
боксчи (60 кг)

1991 йили Тошкент вилояти Бекобод туманида туғилган. 2006 йил ўсмирлар ўртасида ҳамда 2008, 2009, 2010 йилларда ўтказилган Ўзбекистон чемпионатларида қолиб бўлган. 2009 йилдан буён Ўзбекистон терма жамоаси аъзоси. С.Турсунпўлатов, А.Абдурахмонов, У.Сиддиқов мураббийлигида Лондон олимпиадасига тайёргарлик кўрди.

2008 йили Украинада ўтган халқаро турнир қолиби.
2009 йили Россияда ўтказилган ёшлар ўртасидаги халқаро турнир қолиби.
2010 йили Россияда катталар ўртасида ўтказилган халқаро турнир кумуш медали соҳиби.
2011 йили Германиянинг Галле шаҳрида кечган катталар ўртасидаги халқаро турнир кумуш медали соҳиби.
2011 йили Сербиянинг Белград шаҳрида ўтган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2011 йил Озарбойжон пойтахти Боку шаҳрида бўлиб ўтган жаҳон чемпионати муносиб иштирок этиб, ёғи олимпия уйинлари йўлланмасини қўлга киритди.

Наталья АСАНОВА,
найза улоқтирувчи

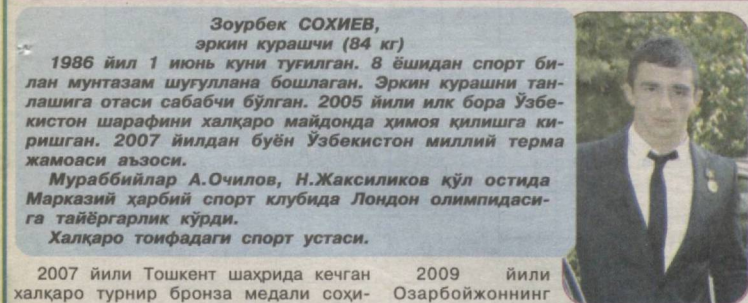
1989 йил 29 ноябрда Тошкент шаҳрида туғилган. Таиландда кечган Гран-при турнирида 56 метру 13 сантиметрлик натижа кўрсатиб, Олимпиадага йўлланмани қўлга киритган. 2004 йилдан буён Ўзбекистон терма жамоаси аъзоси. Мураббийси Г.Арзимонов кўл остида Марказий ҳарбий спорт клубида Лондон олимпиадасига тайёргарлик кўрди.

2006 йили Қозоғистонда ўсмирлар ўртасида кечган халқаро мусобақанинг Марказий Осиё минтақаси турнири қолиби.
2007 йили Россияда МДХ ва Шарқий Европа давлатлари ёшлари ўртасида бўлиб ўтган халқаро мусобақа қолиби.
2008 йили Қозоғистонда Марказий Осиё мамлакатлари спортчилари ўртасида ўтган халқаро мусобақа қолиби.
2009 йили Хитойнинг Гуанжоу шаҳрида ўтган Осиё чемпионати бронза медали соҳиби.
2009 йили Қирғизистоннинг Бишкек шаҳрида кечган халқаро мусобақа кумуш медали соҳиби.
2010 йили Тошкент шаҳрида ўтган Марказий Осиё мамлакатлари халқаро мусобақаси кумуш медали соҳиби.
2011 йили Хитой Тайпейи очик чемпионати қолиби.
2011 йили Малайзия очик чемпионати қолиби.

Мўминжон АБДУЛЛАЕВ,
юнон-рум курашчиси (120 кг)

1989 йил 24 декабрда Самарқанд вилояти Булунгур туманида туғилган. Устози — Шароф Маматқулов. Самарқанд олимпиада захиралари спорт коллежидида таҳсил олган. 2008 йилдан буён юнон-рум кураши бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси. 2008, 2009 йилларда Ўзбекистон чемпионати кумуш медали соҳиби.
2009 йил Ўзбекистон чемпионати қолиби.
2009 йили Филиппиннинг Манила шаҳрида ёшлар ўртасида ўтган Осиё чемпионати кумуш медали соҳиби.
2009 йили Бухоро шаҳрида ўтган Ўзбекистон кубоги кумуш медали соҳиби.
2010 йили Ҳиндистоннинг Дехли шаҳрида ўтган Осиё чемпионати бронза медали соҳиби.
2011 йили Россияда ўтган халқаро турнир бронза медали соҳиби.

Зоирбек СОХИЕВ,
эркин курашчи (84 кг)

1986 йил 1 июнь кунини туғилган. 8 ёшдан спорт билан мунтазам шугуллана бошлаган. Эркин курашнинг танлашига отаси сабабчи бўлган. 2005 йили илк бора Ўзбекистон шарафини халқаро майдонда ҳимоя қилишига киришган. 2007 йилдан буён Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси. Мураббийлар А.Очилов, Н.Жақиликов кўл остида Марказий ҳарбий спорт клубида Лондон олимпиадасига тайёргарлик кўрди. Халқаро тоифадаги спорт устаси.

2007 йили Тошкент шаҳрида кечган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2008 йили Россиянинг Владикавказ шаҳрида ўтказилган жаҳон кубоги бронза медали соҳиби.
2008 йили Озарбойжоннинг Боку шаҳрида ўтган халқаро турнир кумуш медали соҳиби.
2008 йилги Пекин олимпиадасида иштирокчиси.
2009 йили Озарбойжоннинг Боку шаҳрида ўтган халқаро турнир кумуш медали соҳиби.
2009 йили Даниянинг Хернинг шаҳрида кечган жаҳон чемпионати қолиби.
2010 йили Россияда ўтказилган жаҳон чемпионати кумуш медали соҳиби.
2011 йили Тошкент шаҳрида ўтган Осиё чемпионати бронза медали соҳиби.

Курбон ҚУРБОНОВ,
эркин курашчи (96 кг)

1985 йилнинг 21 март кунини туғилган. 2007 йилдан буён Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси. Халқаро тоифадаги спорт устаси.

2007 йили Озарбойжоннинг Боку шаҳрида ўтган жаҳон чемпионати бронза медали соҳиби.
2008 йили Россиянинг Владикавказ шаҳрида ўтган жаҳон кубоги бронза медали соҳиби.
2008 йили Жанубий Корейнинг Жежу шаҳрида кечган Осиё чемпионати қолиби.
2008 йили Озарбойжоннинг Боку шаҳрида ўтган халқаро турнир қолиби.
2009 йили Тошкент шаҳрида кечган халқаро турнир қолиби.

2009 йили Озарбойжоннинг Боку шаҳрида ўтган халқаро турнир қолиби.
2010 йили Гуанжоуда бўлиб ўтган Осиё уйинлари кумуш медали соҳиби.
2011 йили Тошкент шаҳрида кечган Осиё чемпионати қолиби.
2012 йили Қозоғистонда ўтказилган Осиё чемпионати қолиби.

Мирзоҳид ФАРМОНОВ,
дзюдочи (66 кг)

1988 йили 29 февралда Тошкент шаҳрида туғилган. Олимпия уйинлари рейтинг балларини тўплаган. 2007 йилдан буён Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси. Мураббийлар И.Расулов кўл остида Марказий ҳарбий спорт клубида Лондон олимпиадасига тайёргарлик кўрди.

2007 йили Ҳиндистоннинг Хайдаробод шаҳрида ўтказилган Осиё чемпионати бронза медали соҳиби.
2010 йили Япониянинг Токио шаҳрида ўтган жаҳон чемпионати совриндори.
2010 йили Гуанжоу шаҳрида ўтказилган Осиё уйинлари кумуш медали соҳиби.
2011 йили Ўзбекистон чемпионати қолиби.
2011 йили Абу-Даби шаҳрида кечган Осиё чемпионати бронза медали соҳиби.
2011 йили Тошкент шаҳрида ўтган жаҳон кубоги бронза медали соҳиби.

Наталья МАМАТОВА,
таэквондочи (+67 кг)

1985 йилнинг 20 сентябрда Тошкент шаҳрида туғилган. 2009 йилдан буён Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси. Мамлакатимиз шарафини халқаро ареналарда муносиб ҳимоя қилаётган умидли спортчиларимиздан бири. Мураббий Р.Аҳмедов кўл остида олимпиада уйинларига тайёргарлик кўрди. Халқаро тоифадаги спорт устаси.

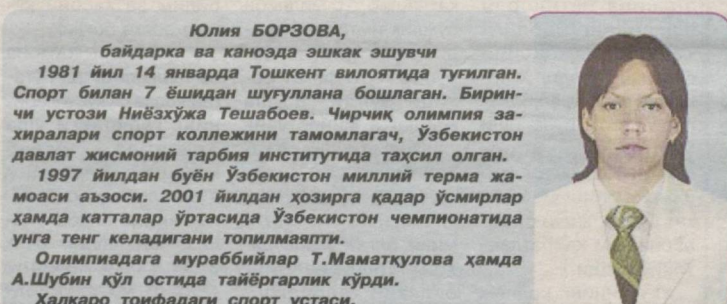
2010 йил Ўзбекистон чемпионати қолиби.
2011 йил Жанубий Корейнинг Чун-чон шаҳрида кечган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2011 йил Таиланднинг Бангкок шаҳрида бўлиб ўтган Олимпиада уйинларига йўлланма берувчи Осиё саралаш халқаро турнирида бронза медалини қўлга киритди ҳамда Лондон олимпиадаси йўлланмасига эга бўлди.
2011 йили Кенжу шаҳрида ўз фаолиятидаги дастлабки жиддий ғалабани қўлга киритди, номдор рақиб Сара Стівенсонни мағлуб этди.

Марина СЫСОЕВА,
оғир атлетикачи (48 кг)

1993 йили 30 май кунини Фарғона шаҳрида туғилган. 12 ёшдан бошлаб спорт билан шугулланади. 2008 йилдан бери Ўзбекистон аёллар терма жамоаси аъзоси. 2011 йили Андижон олимпиада захиралари коллежини тамомлаган. Марина Олимпиада уйинларида иштирок этаётган илк ўзбекистонлик оғир атлетикачи аёлдир.

2008, 2010, 2011, 2012 йилларда Ўзбекистон чемпионати қолиби.
2009 йили Дубай шаҳрида ўтказилган ёшлар ўртасидаги Осиё чемпионати қолиби.
2010 йили Иорданиянинг Оман шаҳрида клублар ўртасида ўтган Осиё чемпионати кумуш медали соҳиби.
2011 йили Тошкент шаҳрида кечган Осиё кубоги қолиби.
2012 йили Корейнинг Пьонгтэак шаҳрида ўтган Осиё чемпионати кумуш медали соҳиби.

Юлия БОРЗОВА,
байдарка ва каноэда эшак эшувчи

1981 йил 14 январда Тошкент вилоятида туғилган. Спорт билан 7 ёшдан шугуллана бошлаган. Биринчи устози Ниёзхўжа Тешабоев. Чирчиқ олимпиада захиралари спорт коллежини тамомлагач, Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институтини таҳсил олган. 1997 йилдан буён Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси. 2001 йилдан ҳозирга қадар ўсмирлар ҳамда катталар ўртасида Ўзбекистон чемпионатида унга тенг келадигани топилмаган. Олимпиадага мураббийлар Т.Маматқулова ҳамда А.Шубин кўл остида тайёргарлик кўрди. Халқаро тоифадаги спорт устаси.

2001 йилги жаҳон кубоги кумуш медали соҳиби.
Жаҳон чемпионати иштирокчиси.
2002 йилги жаҳон кубоги кумуш медали соҳиби.
Осиё уйинлари олтин ва кумуш медаллари соҳиби.
Жаҳон чемпионати иштирокчиси.
2003 йилги жаҳон кубоги олтин ва бронза медаллари соҳиби.
2004 йилги жаҳон чемпионати қатнашчиси.

Луиза ГАЛИУЛИНА,
спорт гимнастикачиси

1992 йил 23 июнда Тошкент шаҳрида туғилган. 9—24 июль кунлари Германиянинг Бергш Гладбах шаҳрида сўнгги тайёргарлик машғулотларини олиб борди. Қизик томони шундаки, юртимиз гимнастикачилари учун Олимпиадага йўлланмани қўлга киритиш учун икки нафар кучли номзод бор эди. Сўнгги тайёргарлик машғулотлари чоғида Луиза ҳамкасби Дарья Елизаровани ортда қолдирди. Шу тариқа Луиза Галиулина Лондон олимпиадасида Ватанимиз шарафини ҳимоя қилди.

2007 йили Россияда ташкил этилган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2008 йили Пекин олимпиадасида иштирокчиси.
2009 йили Москвада ўтган халқаро турнир олтин, кумуш ҳамда 2та бронза медали соҳиби.
2010 йили Москвада ўтказилган халқаро турнирда 2та бронза медали соҳиби.

2010 йили Гуанжоуда ўтган Осиё уйинлари бронза медали соҳиби.
2011 йили АКШнинг Хьюстон шаҳрида кечган халқаро турнир бронза медали соҳиби.
2011 йили Бельгиянинг Гент шаҳрида кечган жаҳон кубоги мусобақаси бронза медали соҳиби.
2012 йили Германиянинг Коттбус шаҳрида кечган жаҳон кубоги кумуш медали соҳиби.

Matematika va fizika fanlari chuqurlashtirib o'qitiladigan ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lim muassasalarining tayanch o'quv rejasi (2–9-sinf)

O'quv fanlari	Sinflar									Haftalik umumiy soat	Jami yillik soatlar
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Davlat ixtiyoridagi soatlar	20	22	24	24	30	32	33	34	35	254	8636
1 Ona tili/adabiyot	8	7*	9*	9*	8,5*	6,5*	5	4,5*	4,5*	62	2108
2 O'zbek tili/rus tili		2	2	2	2	2	2	2	2	16	544
3 Xorijiy til					3	3	3	3	3	15	510
4 Tarix					2	2	3	2,5*	3	12,5	425
5 Davlat va huquq asoslari								1	1	2	68
6 Iqtisodiy bilim asoslari								1	1	2	68
7 Matematika	5									5	170
8 Informatika								1	2	3	102
9 Kimyo							2	2	2	6	204
10 Biologiya					1	2	1,5*	1,5*	2	8	272
11 Tabiiyot va geografiya	1	1	1	1	1	1,5*	1,5*	1,5*	1,5*	11	374
12 Odobnoma	1	1	1	1						4	136
Vatan tuyg'usi					1	1				2	68
Milliy istiqlol g'oyasi							1	1	1	3	102
13 Musiqa madaniyati	1	1	1	1	0,5*	0,5*	0,5*			5,5	187
14 Tasviriy san'at	1	1	1	1	0,5*	0,5*	0,5*			5,5	187
15 Chizmachilik								0,5*	0,5*	1	34
16 Mehnat ta'limi	1	0,5*	0,5*	0,5*	1*	1*	1*	0,5*	0,5*	6,5	221
17 Jismoniy tarbiya	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18	612
Maktab ixtiyoridagi soatlar	0,5				0,5	0,5	1	0,5	1*	4	136
Ixtisoslik fanlari											
1 Matematika		6,5	6,5	6,5	6,5	6,5				32,5	
Geometriya							2,5	2,5	2,5	7,5	
Algebra							4	4	4	12	
2 Fizika					1	3	3	3	3	13	
Amaliyot						0,5	0,5	0,5	0,5	2	
Jami:		6,5	6,5	6,5	7,5	10	10	10	10	67	2278
Umumiy soatlar	20,5	22	24	24	30,5	32,5	34	34,5	37	259	8806
Amaliy mashg'ulot (kun hisobida)					6	6	10	16			

Tushuntirish xati

Ushbu o'quv reja O'zbekiston Respublikasining «Ta'lim to'g'risida» qonuni, «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi» talablarini va Vazirlar Mahkamasining 1998-yil 13-maydagi «O'zbekiston Respublikasida umumiy o'rta ta'limni tashkil etish to'g'risida»gi 203-sonli, 1999-yil 16-avgustdagi «Umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida»gi 390-sonli, 2003-yil 29-oktabrdagi «Umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limiga izchil o'tishni ta'minlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi 473-sonli, 2004-yil 24-iyundagi «O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Davlat test markazi faoliyatini takomillashtirish to'g'risida»gi 293-sonli, 2004-yil 9-iyuldagi «2004–2009-yillarda Maktab ta'limini rivojlantirish davlat umummilliy dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi 321-sonli, 2008-yil 7-avgustdagi «Ayrim fanlar chuqurlashtirib o'qitiladigan davlat ixtisoslashtirilgan umumta'lim muassasalarini faoliyatini takomillashtirish to'g'risida»gi 173-sonli qarorlari hamda Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlangan «Sanitariya qoidalar va me'yorlari» asosida tuzilgan.

Maktabning o'quv reja bilan bog'liq (maktab ixtiyoridagi soatlarni maktab o'quv rejasiga kiritish va h.k.) faoliyati XTVning amaldagi me'yoriy hujjatlari bilan amalga oshiriladi.

O'quv reja tarkibidan davlat va maktab komponentlaridan iborat. Matematika va fizika fanlarining nazariy asoslarini chuqur o'rganish va amalda qo'llay olishni o'rgatish maqsadida, mazkur o'quv rejada davlat va maktab ixtiyoridagi soatlardan:

2-, 3-, 4-sinflar uchun ona tili fanidan 1 soat, mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat olinib, matematika faniga qo'shib berildi;

5-sinf uchun ona tili fanidan 0,5 soat, musiqa madaniyati fanidan 0,5 soat, tasviriy san'at fanidan 0,5 soat olinib, matematika faniga, mehnat ta'limi fanidan 1 soat olinib, fizika faniga qo'shib berildi;

6-sinf uchun ona tili fanidan 0,5 soat, geografiya fanidan 0,5 soat, musiqa madaniyati fanidan 0,5 soat olinib, matematika faniga, tasviriy san'at fanidan 0,5 soat, mehnat ta'limi fanidan 1 soat olinib, fizika faniga qo'shib berildi;

7-sinf uchun geografiya fanidan 0,5 soat, biologiya fanidan 0,5 soat, musiqa madaniyati fanidan 0,5 soat olinib, matematika faniga, tasviriy san'at fanidan 0,5 soat, mehnat ta'limi fanidan 1 soat olinib, fizika faniga qo'shib berildi;

8-sinf uchun ona tili fanidan 0,5 soat, tarix fanidan 0,5 soat, biologiya fanidan 0,5 soat olinib, matematika faniga, geografiya fanidan 0,5 soat, chizmachilik fanidan 0,5 soat, mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat olinib, fizika faniga qo'shib berildi;

9-sinf uchun ona tili fanidan 0,5 soat, geografiya fanidan 0,5 soat, chizmachilik fanidan 0,5 soat olinib, matematika faniga, mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat, maktab ixtiyoridan 1 soatdan olinib, fizika faniga qo'shib berildi.

Mazkur sinflardagi davlat va maktab ixtiyoridan olingan soatlar matematika va fizika faniga ixtisoslashtirilgan maktablar va chuqurlashtirib o'qitiladigan sinflar uchun qo'shib berildi.

Fizika fani ixtisosligiga yo'naltirilgan sinflarda o'quvchilarni ikki guruhga bo'lib o'qitish mumkin. Sinflarning guruhlariga bo'lib o'qitilishi mahalliy moliya organlari bilan kelishilgan holda amalga oshiriladi.

Ushbu o'quv reja Xalq ta'limi vazirligining 2012-yil 16-maydagi «Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun 2012–2013-o'quv yiliga mo'ljallangan tayanch o'quv rejasini tasdiqlash to'g'risida»gi 160-sonli buyrug'i asosida qayta takomillashtirildi.

Izoh: jadvaldagi * belgisi chuqurlashtirilgan fanlarga qo'shib berish hisobiga qisqartirilgan soatlarni bildiradi.

Matematika va kimyo fanlari chuqurlashtirib o'qitiladigan ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lim muassasalarining tayanch o'quv rejasi (2–9-sinf)

Tushuntirish xati

Ushbu o'quv reja O'zbekiston Respublikasining «Ta'lim to'g'risida» qonuni, «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi» talablarini va Vazirlar Mahkamasining 1998-yil 13-maydagi «O'zbekiston Respublikasida umumiy o'rta ta'limni tashkil etish to'g'risida»gi 203-sonli, 1999-yil 16-avgustdagi «Umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida»gi 390-sonli, 2003-yil 29-oktabrdagi «Umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limiga izchil o'tishni ta'minlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi 473-sonli, 2004-yil 24-iyundagi «O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Davlat test markazi faoliyatini takomillashtirish to'g'risida»gi 293-sonli, 2004-yil 9-iyuldagi «2004–2009-yillarda Maktab ta'limini rivojlantirish davlat umummilliy dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi 321-sonli, 2008-yil 7-avgustdagi «Ayrim fanlar chuqurlashtirib o'qitiladigan davlat ixtisoslashtirilgan umumta'lim muassasalarini faoliyatini takomillashtirish to'g'risida»gi 173-sonli qarorlari hamda Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlangan «Sanitariya qoidalar va me'yorlari» asosida tuzilgan.

Maktabning o'quv reja bilan bog'liq (maktab ixtiyoridagi soatlarni maktab o'quv rejasiga kiritish va h.k.) faoliyati XTVning amaldagi me'yoriy hujjatlari bilan amalga oshiriladi.

O'quv reja tarkibidan davlat va maktab komponentlaridan iborat. Matematika va kimyo fanlarining nazariy asoslarini chuqur o'rganish va amalda qo'llay olishni o'rgatish maqsadida, mazkur o'quv rejada davlat va maktab ixtiyoridagi soatlardan:

2-, 3-, 4-sinflar uchun ona tili fanidan 1 soat, mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat olinib, matematika faniga qo'shib berildi;

5-, 6-sinflar uchun musiqa fanidan 0,5 soat, mehnat ta'limi fanidan 1 soat olinib, matematika faniga qo'shib berildi;

7-sinf uchun fizika fanidan 0,5 soat, biologiya fanidan 0,5 soat, geografiya fanidan 0,5 soat olinib, kimyo faniga, musiqa madaniyati fanidan 0,5 soat, mehnat ta'limi fanidan 1 soat olinib, matematika faniga qo'shib berildi;

8-sinflar uchun ona tili fanidan 0,5 soat, tarix fanidan 0,5 soat, biologiya fanidan 0,5 soat olinib, kimyo faniga, geografiya fanidan 0,5 soat, chizmachilik fanidan 0,5 soat, mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat olinib, matematika faniga qo'shib berildi;

9-sinflar uchun ona tili fanidan 0,5 soat, geografiya fanidan 0,5 soat, chizmachilik fanidan 0,5 soat olinib, kimyo faniga, mehnat ta'limi fanidan 0,5 soat, maktab ixtiyoridan 1 soat olinib matematika faniga qo'shib berildi.

Mazkur sinflardagi davlat va maktab ixtiyoridan olingan soatlar matematika va kimyo faniga ixtisoslashtirilgan maktablar va chuqurlashtirib o'qitiladigan sinflar uchun qo'shib berildi.

Kimyo fani ixtisosligiga yo'naltirilgan sinflarda o'quvchilarni ikki guruhga bo'lib o'qitish mumkin. Sinflarning guruhlariga bo'lib o'qitilishi mahalliy moliya organlari bilan kelishilgan holda amalga oshiriladi.

Ushbu o'quv reja Xalq ta'limi vazirligining 2012-yil 16-maydagi «Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun 2012–2013-o'quv yiliga mo'ljallangan tayanch o'quv rejasini tasdiqlash to'g'risida»gi 160-sonli buyrug'i asosida qayta takomillashtirildi.

Izoh: jadvaldagi * belgisi chuqurlashtirilgan fanlarga qo'shib berish hisobiga qisqartirilgan soatlarni bildiradi.

O'quv fanlari	Sinflar									Haftalik umumiy soat	Jami yillik soatlar
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Davlat ixtiyoridagi soatlar	20	22	24	24	30	32	33	34	35	254	8636
1 Ona tili/adabiyot	8	7*	9*	9*	9	7	5	4,5*	4,5*	63	2142
2 O'zbek tili/rus tili		2	2	2	2	2	2	2	2	16	544
3 Xorijiy til					3	3	3	3	3	15	510
4 Tarix					2	2	3	2,5*	3	12,5	425
5 Davlat va huquq asoslari								1	1	2	68
6 Iqtisodiy bilim asoslari								1	1	2	68
7 Matematika	5									5	170
8 Fizika						2	1,5*	2	2	7,5	255
9 Informatika								1	2	3	102
10 Biologiya					1	2	1,5*	1,5*	2	8	272
11 Tabiiyot va geografiya	1	1	1	1	1	2	1,5*	1,5*	1,5*	11,5	391
12 Odobnoma	1	1	1	1						4	136
Vatan tuyg'usi					1	1				2	68
Milliy istiqlol g'oyasi							1	1	1	3	102
13 Musiqa madaniyati	1	1	1	1	0,5*	0,5*	0,5*			5,5	187
14 Tasviriy san'at	1	1	1	1	1	1	1			7	238
15 Chizmachilik								0,5*	0,5*	1	34
16 Mehnat ta'limi	1	0,5*	0,5*	0,5*	1*	1*	1*	0,5*	0,5*	6,5	221
17 Jismoniy tarbiya	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18	612
Maktab ixtiyoridagi soatlar	0,5				0,5	0,5	1	0,5	1*	4	136
Ixtisoslik fanlari											
1 Matematika		6,5	6,5	6,5	6,5	6,5				32,5	
Geometriya							2,5	2,5	2,5	7,5	
Algebra							4	4	4	12	
2 Kimyo							3	3	3	9	
Kimyo (amaliy)							0,5	0,5	0,5	1,5	
Jami:		6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	10	10	10	62,5	2125
Umumiy soatlar	20,5	22	24	24	30,5	32,5	34	34,5	37	259	8806
Amaliy mashg'ulot (kun hisobida)					6	6	10	16			

КЕЙИН НИМА БЎЛДИ?

ёхуд ахлоққа таҳдид

Бекатда туриб зерикдим. Бир қиз эйтиборимни тортди. Телефонига қараб гоҳ кулган, гоҳ жиддий тортган бу қизга яқинлашдим ва катта-катта ҳарфларда АСАЛ деган ёзувга кўзим тушди ва ундан:

— Исмингиз Асалми?
— деб сўрадим,
— Йўқ, Маъмура.
— Нега теле-

ни гапириб кетди:

— Интернетда бир бола билан танишганим. У кўришайлик деб ҳоли-жонимга қўймади. Охири учрашувга дугонаман билан бирга чиқишимни айтдим. Кўришдик. Машинаси бор, чиройли йигит экан. Энг

қизиги, у менга эмас, дугонамага ошиқ бўлиб қолди.

Hodisa

фонга «Асал» деб ёздигиз.

— Кўпчилик интернетга ўзининг исмини ўзгартириб қиради.

— Яхши кўрган йигитингизми? — сўрадим яна қизикчишим ортиб

Қиз хандон отиб кулганча:

— Йўқ, ҳозир «Агент»да танишдим, — деди.

Қизик, бегона йигит билан бир зумда танишиб, «Асалим» сўзини ишлатиш... Билмадим! Қизни кузатишда давом этиб ундан сўрадим:

— «Агент» орқали таниш орттириш, дўст бўлиш яхши, лекин ўзингиз айтганингиздек, ҳамма ҳам унга тўғри маълумотлар билан қирмайди-ку?!

Қизга гапим ёқиб тушди, шекилли, кўзларини катта-катта очганча бошидан ўтган бир ҳикоя-

Улар анчагача бирга гаплашиб, учрашиб юришди. Дугонамининг айтишича, уйланаман, севаман деб ваъда берган «ошиқ йигит»нинг паспортида уйланганлиги қайд этилган экан.

— Кейин нима бўлди?

Шу топда автобус келиб, қиз шошганича чиқиб кетди. Бундай воқеалар афсуслик тез-тез учрамоқда. Интернет орқали танишувлар кўплаб ёшларнинг алданиб қолишига сабаб бўлмоқда. Ўзбек халқи азалдан қизлар тарбиясига жиддий эътибор қаратади. Ҳозирда қизлар «кафт»идан жой эгаллаётган интернет оқими уларни ўз домига тортаяпти. Нозик ва ишонувчан хилқатли асраш ҳар биримизнинг бурчимиздир.

Зилола МАДАТОВА

Yaxshidan bog' qoladi

Чек-Шўрада мўъжазгина бир ҳовли бор. Унинг унча катта бўлмаган томорқасида мевали дарахтларнинг барча тури топилади. Баҳорда чаман бўлиб очилган гулларининг ифори эса бутун маҳаллани тўтиб кетади. Бу ҳовлининг соҳиби ким экан, деб қизиқаётгандирсиз? Қаҳрамонимиз 90 ёшни қоралаган Ҳомид ота. У киши энди қаридим, ишга ярамайман, деб бўш ўтирмайди. Ҳалигача велосипед миниб, қишлоқ ахлидан ҳол-аҳвол сўраб чиқади. Богдаги барча юмушлар отанинг назаридан четда қолмайди. Дарахтларга шакл бериш керакми, тагини юмшатиш ёки сугориш борми, барини уддалайди. Отахон уруш

САВОБ ИШ УМРНИ УЗАЙТИРАДИ

қатнашчиси, ўша машҳур йилларни эслаб шундай дейди: «Агар Ватанимга эсон-омон қайтсам, қишлоғимда бог яратаман, деб ўзимга сўз берган эдим. Оллоҳга шукрлар бўлсинки, ниятимга етдим. Мана, доимо ҳаракатдаман, дарахтларим ҳосилини кўриб, завқ оламан, анча ёшараман. Ҳаётнинг ҳикмати шу бўлса керак. Ўтиб кетганимдан сўнг мана шу богим одамларга мени эслатиб туради».

Ота аввал Қувасойнинг Қақир қишлоғида, Фарғонанинг Тўқимачилар шаҳарчасида яшаган, кейин Чек-Шўрага кўчган. Қаерда бўлмасин, бог яратган. Отанинг таъбирига кўра, у экан дарахтлар мевасидан қишлоқ ахли баҳраманд бўлса, умрига умр қўшилиб бораверар экан. Бу гапда жон бор.

А.ХУСАНОВ,
Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган журналист

Toshkent shahri
Matbuotchilar
ko'chasi 32-uy.
«Ma'rifat» gazetasi
tahririyatiga

**«Ma'rifat» ga
maktublar**

E-mail:
info@marifat.uz

ЧОЙНИ НЕГА ҚАЙТАРАМИЗ?

Чой дастурхонимиз кўрки бўлиб, меҳмонларнинг ҳурматини белгилайди. Халқимизда «Бир пиёла чой ичиб кетинг!», «Нега чойга айтмай қўйдингиз?», «Уйимизга чой ичгани келинг» каби иборалар кенг тарқалган. Ҳеч замонда «Сизни паловга тақлиф қиламан ёки гўшт егани келинмайди».

Хоҳ уйимизда, хоҳ меҳмонга борганимизда, эътибор берсангиз, чой дамлангандан сўнг уч маротаба қайтарилади. Озроқ фурсат ўтгач, чой пиёлага қўйилиб, ўнг қўлда узатилади. Бундан ҳар ким ҳар хил талқин этади. Кимдир чой тин олади деса, кимдир чойга ранг қиради дейди. Бу ҳам тўғри, лекин илмий жиҳатдан эътибор қаратсак, чой юз даража ҳароратда қайнайди. Қуруқ чой солинган чойнакка қўйилганда 80-90 даражага тушади. Уч маротаба қайтарилгандан сўнг чойнакнинг иссиқлиги 70-75 даражагача пасаяди. Бироз тин олгач, пиёлага қўйилган чойнинг ҳарорати эса янада пастлашиб, уни маъна қилиб ичиш мум-

кин. Ичадиган чойимизнинг иссиқлиги тана ҳароратидан 10-15 градусдан ошмаслиги лозим.

Айрим чойхўрлар: «Оғзим қуйиб чой ичмасам, чой ичгандек бўлмайман» деб қўйишди. Ваҳоланки, иссиқ чойни қайтармасдан

Qissadan hissa

ичиш оғиз бўшлиғи, қизил ўнгач, ошқоқ-линг», дейилмайди.

Зон ва ичак йўллари қуйишига сабаб бўлади. Чойнинг пиёлага кам миқдорда қўйилиши ҳам тезроқ совиши учун бир имконият. Чой дамлашсининг ҳам ҳикмати бор экан. Чойнакка дамланган чой маълум миқдорда кислородга тўйинади. Иссиқ сув оқими совуқ ҳаво билан аралашгач, хуштаъмга эга бўлиб, кишига аъло қайфият бағишловчи лаззатли ичимликка айланади. Кўк чой кислородга тўйингани боис жазирма ёз кунларида ҳам чанқоқни босувчи энг яхши ичимлик ҳисобланади. Шифобахш чойни қоидасига мувофиқ истеъмол қилиш — кони фойда.

СОДАТЛИ ОСТАНА
Қашқадарё вилояти

Siz nima deysiz?

Телефонда гаплашиш маданиятини қай даражада эгаллаганимиз? Ёшларнинг жамоат жойларида баланд овозда кўпол сўзларни айтишига гувоҳ бўламиз. Ав-

қиқланади» деган эълон ёпиштирилса-да, бунга риоя қилинмаслик ҳолатлари кузатилаётганда. Дарс вақ-

вақтларда ҳам кишилар ўзаро мулоқот қилишарди. Ўзаро ҳурмат, илиқ муносабат ҳам ҳукм сураарди. Энди

«ТЕМИР ЎЙИНЧОҚ»НИНГ ҚУЛИГА АЙЛАНМАНГ!

тобус ёки автомобиль бошқарётган ҳайдовчиларнинг ҳаракат вақтида телефондан фойдаланиши, нафақат ўзи, балки йўловчилар ҳаётига ҳам хавф солади. Ўқув муассасаларининг кириш йўлакларига «Дарс вақти телефондан фойдаланиш та-

тида телефон кўнғироғи барчаннинг диққатини ўзига жалб қилади. Ўқитувчи чалғийди, ўқувчиларнинг ҳаёли бўлинади.

Мени битта нарсга ажаблантиради: уяли алоқа воситалари ҳақида ҳеч ким билмаган ва фойдаланмаган

эса нафақат ёшлар балки катталар ҳам унинг қулига айланмоқда! Бунинг оқибати нима бўлар экан?

МАДИНА МУСАХОНОВА,
Тошкент шаҳридаги
20-умумтаълим
мактаби ўқитувчиси

СИЗДА ВИЖДОН БОРМИ?

Жамоат транспортларида ҳар хил воқеаларга дуч келамиз, биридан ибрат, биридан ҳикмат оламиз. Автобусдаман. Йўловчилар манзилига ошиққан. Ёши улуг бир отахон гап бошлади:

— Ҳой, жой беринглар, қўлида ёш боласи бор экан.

Кўпчилик сергак тортиб, болали жувонга қаради. Лекин негадир ҳеч ким эшитмагандек, жойидан кўзгалмади. Аксарияти йигит-қизлар. Аёл эса қийналганиданми, кейинги бекатда тушиб қолди. Шунда халиги отахон:

— Сизларнинг ҳам онангиз борми? — деди.

— Куюнманг, отахон, уларга гапирдингиз нима, деворгами-фарқи йўқ, — ёнидаги аёл таскин берди.

Отахон бошқа ҳеч нарсга демади. Кимдир унга ҳайрихоҳ бўлгандек, кимдир эътиборсиз йўлида давом этди. Мен шу тобда астрономия ўқитувчимизнинг «Иморат бошида битта гишт қийшиқ қўйилса бас, бино осмонга етиб борса ҳам, девори қийшиқлигича қолади», деган гапини эсладим... Бу айрим ёшларга тегишли.

ХУРШИДА УМАРХОНОВА,
Тошкент давлат юридик институти
қошидаги академик лицей ўқувчиси

Aks-sado

«Ma'rifat» газетасининг 31 март сонидида «Оила — маънавият кўргони» мақоласини ўқиб, муаллифнинг ўз ўғлига мактуб тарзида ибратли ўғитларини битганининг гувоҳи бўлдим. Айниқса, ҳафта кунларининг махсус номланиши ўқувчини бефарқ қолдирмайди. Масалан, душанба — шахмат, сешанба — мутулаа, чоршанба — тил ўрганиш куни ва ҳоказо. Кунларнинг махсус номлар билан аталиши бошқаларга ғалати туюлар, бироқ оилада ўсиб келаётган фарзандлар шунга одатланса фойдадан холи бўлмайди. Мақолани ўқиганимиздан кейин биз ҳам оиламизда шу анъанани жорий этдик. Ҳар жумани мутулаа куни деб эълон қилдик. Ҳар ҳафта оила даврасида мутулаа мусобақасини ташкил қилаймиз. Кичиклар кичик ҳайро ва эртақлар, катталар эса бадий, саргузашт

ЖУМА — МУТОЛАА КУНИ

асарларни ўқияпти. Натижа зўр. Энг кўп китоб ўқиганлар дадамнинг махсус совғаларига эга бўлаяпти. Улар китобнинг биринчи бетига «Жондан ортиқ фарзандимга! Ҳаётда ўз йўлингни топишингда бу китоб озгина ёрдам берса, даданг сендан бениҳоя хурсанд бўларди», — деб самимий сўзлар битадилар. Бу ҳар қандай қимматбахо совғадан азиз.

Одатда кечки овқатдан сўнг сериал кўрар эдик. Энди ўқилган асарларимиз сарҳисоби ва кун давомида қилган ишларимиз тўғрисида суҳбатлашаймиз. Ўқишга улгурмаган асарларни бир-биримиздан сўраб билиб олаёلمиз. Қолган ҳафта кунларини ҳам худди шундай тартибдаш ниятимиз бор.

С.АБДУРАХМАНОВА,
М.АЛЛАМБЕРГЕНОВА,

Қарши шахри

Саҳифани Феруза ХОЛМУРОВА тайёрлади.

Инсониятнинг космосни ўрганиш билан боғлиқ фаолияти сайёрамизнинг геологик бойликлари, табиати ва иқлимини ўзлаштиришга катта имконият яратди. Шу билан бирга, ерга тахдид солаётган глобал, экологик ва энергетик муаммолар ҳам бутун бўйбаста билан кўрина бошлади. Охирги ўн йиллар ичида космонавтикада юз берган бундай тараққиёт инсонга ердаги бу муаммоларни бартараф этишнинг йўллари излашга туртки берди, десак муболага бўлмайди. Хусусан, ерда энергетик инқирознинг олдини олиш учун қуёш энергиясидан фойдаланиш имконини берувчи йирик космик қурилмалар лойиҳалари, демографик муаммолардан қутулиш учун эса ер атрофи ҳудудини «ўзлаштириш» режалари дунё олимлари томонидан ишлаб чиқилди.

Ижтимоий ҳаётимизнинг тараққиётига радиоэлектроника қандай ҳисса қўшган бўлса, космоснинг ўрганилиши билан боғлиқ барча тадқиқотлар ҳам ҳудди шундай роль ўйнаб, унинг бугунги талай муаммоларини ҳал қилишга таъсир кўрсатди. Негаки фақат космик техникагина инсонга унинг «уйи» ҳисобланмиш ерга ташқарида туриб назар солишга имкон ярат-

ойда астронавтлар ишлайдиган станцияларни қуриш лойиҳалари дунё олимлари томонидан қизгин муҳокама қилинмоқда. Шунингдек, ер атрофи фазосида йирик энергетик қурилмаларни ишга тушириш бўйича ҳам реал лойиҳалар тайёрланаётгани келгусида энергия танқислигини бартараф этиш каби аҳамиятли мақсадларни кўзда тутати. 1973 йилдаёқ ер ат-

Fan va hayot

миллиард долларни ташкил этганди. АҚШ расмий ахборот манбаларининг маълум қилишича, бу даврда космонавтика учун сарфланган ҳар бир доллар 7—14 доллар фойда келтиради.

1960-йиллар охири 70-йиллар бошида ишлаган «Аполлон» дастури учун АҚШ ҳукумати 25 миллиард доллар сарфлади. Саноатчилар дастурда иштирок этиб, қўллаган янги материаллари ва технологиялари ёрдамида 225 миллиард долларга яқин соф фойда олди. 1972 йили АҚШ космонавтика эҳтиёжлари учун 100 миллиард доллар сарфланган бўлса, 1990 йили шу мақсад учун сарфланган маблағ 200 миллиард долларни ташкил этди. Айни пайтда самовий лойиҳалар учун океанорты мамлакатидан ташқари. Францияда охириги 25 йилда 50 миллиард франк, Италия 1979-1988 йил-

Хитойнинг «PetroChina», Малайзиянинг «Petronas» ва Франциянинг «Total» нефть компаниялари консорциуми Ироқ жанубидаги умумий захираси 16 миллиард баррель дея тахмин қилинаётган улкан «Халфайя» конидан бир неча йил давомида кунига 100 минг баррель нефть олишни режалаштирган.

Гонконгда қузилган тезлиги бир сонияда 39 метр бўлган кучли тўфон оқибатида юздан ортиқ инсон жароҳатланган, маҳаллий фонд биржаси, мактаблар ва қатор шиоҳоналар вақтинчалик ёпилган, маҳаллий аэропортнинг 270дан ортиқ парвози кечиктирилган.

Грециянинг 2012 йил биринчи чорагида давлат қарзи бирданига ялпи ички маҳсулотнинг 33 фоизига камайиб, мазкур кўрсаткич молия соҳаси мутахассислари томонидан евро муомаласида бўлган ҳудудда рекорд натижа, дея эътироф этилмоқда.

Бозор капитализацияси бўйича энг йирик глобал корхоналар рўйхати — «FT Global 500» рейтингига «Эппл» («Apple») корпорацияси ўтган йилги бозор қиймати бўйича 559 миллиард долларни ташкил этган ҳолда кўп йиллардан бери етакчилик қилиб келаётган «Эксон Мобил» («ExxonMobil») нефть-газ компаниясини (4008,8 миллиард доллар) ортда қолдириб, биринчи поғонани эгаллади.

Россиянинг Дальний Восток ҳудудига сўнгги икки кун ичида бирданига икки боталар соғломлаштириш оромгоҳида тахминларга кўра яхши ювилимаган мева ва сифатсиз сут маҳсулотлари истеъмоли туфайли оммавий заҳарланиш ҳолати кузатилиб, 100 нафардан ортиқ бола ва бир неча катта ёшдагилар яқин атрофдаги шиоҳоналарга келтирилган.

Нигериянинг Плато штатидаги ёлган кучли ёмғир туфайли тўғон ювилиб кетиб, сув тошқини кузатишган ва оқибатда камида 35 нафар инсон ҳаётдан кўз юмган, 200дан ортиқ уйлар эса вайрон бўлган, дея хабар беради «Франс-Пресс» ахборот агентлиги.

Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек тумани Яланғоч маззеси 65-уй, 45-хонадонга тегишли бўлган, Салимов Гулом Эркинович номига расмийлаштирилган кўчмас мулк объектнинг кадастр ҳужжатлари йўқолганлиги боис

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

«Ma'rifat» — «Учитель Узбекистана» газеталари жамоаси таҳририй ходими Дилобар Иргашевага турмуш ўртоғи

Носир ИРГАШЕВнинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

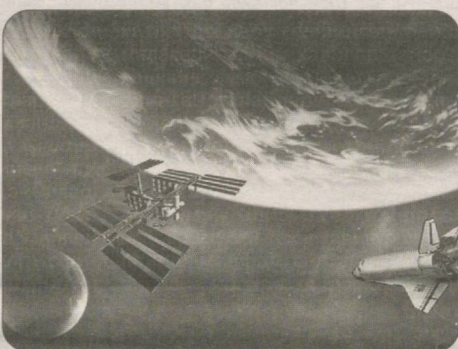
КОСМОНАВТИКА ВА ЭКОЛОГИЯ

одамзод ҳар иккисини ҳам мувозанатда ушлаши лозим

ди. Айни пайтда машҳур сайёх Т.Хайердал айтганидек, аччиқ ва заҳарли дуд-чиқиндиларни чиқариб юбориш учун сайёрамиз «мўри»сининг йўқлиги унинг табиий қазилма бойликлари битмас-туганмас эмаслигини англашга туртки берди. Бу эса ўз навбатида, табиий бойликлардан катта тежамкорлик ва эҳтиёткорлик билан фойдаланиш лозимлигини ўқтиради. Космосдан туриб ер биологик сфераси ҳолати билан танишиш, унинг табиий ресурслари, ўрмон ва қишлоқ ҳўжалиги ер майдонларини ўрганиш амалий космонавтиканинг энг муҳим вазифаларидан ҳисобланади. Ушбу йўналишда экологик муаммоларни бартараф этиш мақсадида инсон ракета ва космик техника ёрдамида сайёрамизда кўпаяётган заҳарли ва радиоактив чиқиндиларни ердан чиқариб ташлашни режалаштирмоқда. Яқин йилларда космосда йирик энергетик қурилмаларни, хомашё ресурсларини яратадиган мажмуаларни жойлаштириш ҳам мўлжалланмоқда. Буларнинг барчаси келажакда фазо, биринчи галда, ер атрофи ҳудуди ҳам инсон фаолият кўрсатадиган муҳитга айланишидан дарак беради. Космоснинг инсонга хизмат қиладиган муҳитга айлантирилиши, яъни космос экологизациялашуви айни пайтда глобал экологик муаммолар қамраб олаётган сайёрамизни ҳалокатли оқибатлардан қутқаришга йўналтирилган муҳим фаолият тури ҳисобланади. Хусусан, космосда орбитал станцияларда ўта соф металлларни топиш, ноёб кристалларни шакллантириш, юқори сифатли янги қотишмалар ва тоза дори воситаларини ишлаб чиқариш бўйича кўплаб изланишлар ўтказилмоқда. Халқ ҳўжалиги учун зарур кўплаб материалларни ишлаб чиқариш, келгусида ой ва астероидлар таркибидаги материаллардан фойдаланиш бўйича ҳам қатор ишлар режалаштирилмоқда. Айнан шу мақсадларни кўзлаб,

рофидаги геостационар (айланиш текислиги ернинг экватор текислигида ётиб, унинг сиртидан салкам 37 минг километр баландликдаги) орбитада ҳаракатланиб, қуёш нурларини ўта юқори частотадаги ёки лазер нурларига айлантириб ерга узатадиган сунъий йўлдошлар — қуёш станциялари лойиҳалари тайёрланган. Ер атрофи орбитасида ишлаши кўзда тутилган қуввати 5—10 миллиард ваттга тенг мазкур станциянинг Қуёш батареялари 50—100 квадрат километр майдонни эгаллаб, (айрим қисмларининг узунлиги 20—30 километргача) массаси 100 минг тоннагача бўлиши режалаштирилган. Бироқ бундай йирик иншоотни космосда барпо этиш техник ва иқтисодий жиҳатдан мураккаблигини эътиборга олиб, станция қурилиши ишларини XX асрнинг 90-йилларидан XXI асрнинг биринчи чорагига қўчириш фикри олимлар томонидан маъқул топилди.

Ер атрофи ҳудудини ўта заҳарли ва радиоактив чиқиндилардан тозалаш ҳам космонавтика томонидан ҳал қилиниши лозим бўлган долзарб муаммолардан ҳисобланади. Шунингдек, космонавтика ёрдамисиз сайёрамиз атмосферасининг ҳолати, емирилиш даражаси ва динамикасини мунтазам равишда назорат қилишнинг иложи йўқ. XX аср охирларида ташкил этилган шундай космик назорат ёрдамида яққол намоён бўлган муаммоларнинг аянчи оқибатларини бартараф этишга бағишлаб бир неча халқаро анжуманлар ўтказилди ва муҳим чора-тадбирлар белгиланди. 2000 йилга келиб эса халқ ҳўжалиги соҳасида ишлайдиган космик тизимлар хизматидан 160 мамлакат фойдалана бошлади. «Яндек» электрон манбасида келтирилишича, 1991—1995 йиллари метеорологик ва экологик масалаларни ҳал этиш мақсадида учирилган йўлдошлардан келадиган фойда 5,8 миллиард долларни ташкил этган. 1996—2000 йилларда учирилган бундай йўлдошлардан эса 9,6 миллиард доллар фойда кўрилди. Космосда ярим ўтказгичлар, тиббий препаратларни ишлаб чиқаришдан келадиган фойда 1990-йилларга қадар 20

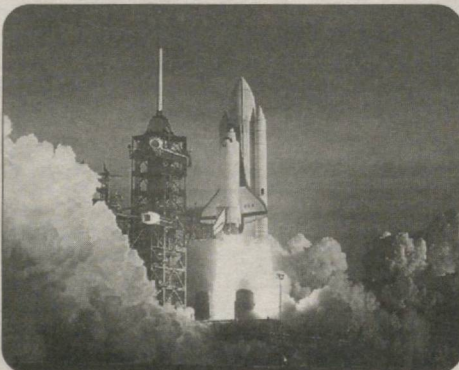

ларда 3 триллион 250 миллиард лир, Австралия эса 500 миллион доллар сарфлаган.

1982 йили учирилган собиқ иттифоқнинг «Космос-1383» сунъий йўлдоши билан қидирув ва қўтқарув тизими ишга тушди. Шу каби тизимни ишга тушириш борасида 70-йиллар охирида АҚШ, Франция, Канада ва собиқ иттифок мамлакатлари ўзаро келишиб олишганди. Шу келишув асосида собиқ иттифок мамлакатларининг «КОСПАС» (Космическая система поиска аварийных судов и самолётов) ҳамда АҚШ, Франция ва Канаданинг «CAPCAT» тизимлари ишга туширилди.

Биргина 1988 йилнинг ўзида «КОСПАС» — «CAPCAT» қўтқариш тизимлари ёрдамида 650 нафар киши ҳалокатдан қутқариб қолинди. Тоғ, саҳро, қўл, океан ва денгизларда космос орқали ёрдам сўраш учун радиоаппаратура билан жиҳозланган 500 минг самолёт ҳамда бир неча юз кемага «тез ёрдам» уюштирилди. Қолаверса, бугунги кунда бир текисликда ётмайдиган учта орбитага чиқарилган 24та сунъий йўлдошдан ташкил топган «Глонасс» тизими транспорт воситаларининг (кема, самолёт ва бошқа турдаги) Ердagi координаталарини бир неча метргача аниқликда белгилаш имконини бериши билан диққатга сазовор. АҚШ аэрокосмик тадқиқотлар миллий агентлиги (НАСА) 2000-йилларда космонавтика бўйича қуйидаги тизимларни ишга туширишни мўлжаллаган: «Спейс Шаттл» тизими намуналарини ишлаб чиқиш ва ишлатиш (маблағи 55 миллиард доллар), «Фридом» бошқариладиган орбитал станция (30 миллиард доллар), «Боинг-747» базасида ҳаво космик самолёти (10 миллиард доллар), 60—70 тонна юкни орбитага олиб чиқадиغان ракетани ишга тушириш (8 миллиард доллар).

М.МАМАДАЗИМОВ,
профессор
(Давоми бор.)

Т.р.	Дарслик ва ўқув қўлланма номи	Муаллифи	Тавсия этилган йили	Таъминланиш ҳолати
1-синф				
1	Алифбе (Элиппе)	А.Исабаев ва б.	2012	бепул
2	Ёзув дафтари	М.Омаров ва б.	2012	бепул
3	Она тили (Ана тілі)	М.Умаров	2012	бепул
4	Ўқиш китоби (Оқу китабы)	М.Умаров	2012	бепул
5	Математика	М.Аҳмедов ва б.	2012	бепул
6	Математика дафтари	М.Жумаев ва б.	2012	бепул
7	Атрофимиздаги олам	А.Григорьянц	2012	бепул
8	Одобнома	О.Ҳасанбоева ва б.	2012	бепул
9	Тасвирий санъат	Р.Ҳасанов	2012	бепул
10	Мусиқа	Х.Нурматов ва б.	2012	бепул
11	Жисмоний тарбия	К.Маҳкамжонов ва б.	2012	бепул
12	Конституция алифбоси	О.Каримова	2008	кутубхона фонди
2-синф				
1	Ўзбек тили	А. Рафиев ва б.	2012	ижара
2	Она тили (Ана тілі)	М.Омарулы	2012	ижара
3	Ўқиш китоби (Оқу китабы)	М.Омарулы	2012	ижара
4	Русский язык	Р.Толипова ва б.	2010	ижара
5	Математика	Н.Абдурахмонова ва б.	2012	ижара
6	Атрофимиздаги олам	П.Фуломов ва б.	2012	ижара
7	Одобнома	О. Ҳасанбоева ва б.	2012	ижара
8	Мусиқа	Х.Нурматов ва б.	2010	ижара
9	Тасвирий санъат	М.Исакова ва б.	2010	ижара
10	Жисмоний тарбия	К.Маҳкамжонов ва б.	2010	ижара
11	Конституция алифбоси	О.Каримова	2007,2008	кутубхона фонди
12	Меҳнат таълими *	Х.Санақулов ва б.	2012	очиқ савдо
3-синф				
1	Ўзбек тили	А.Рафиев ва б.	2012	ижара
2	Она тили (Ана тілі)	М.Омарулы ва б.	2012	ижара
3	Ўқиш китоби (Оқу китабы)	М.Омарулы ва б.	2012	ижара
4	Русский язык	Р.Толипова ва б.	2010	ижара
5	Математика	С. Бурхонов ва б.	2012	ижара
6	Табиатшунослик	А.Бахромов	2012	ижара
7	Одобнома	М.Холикова ва б.	2012	ижара
8	Тасвирий санъат	М.Исакова ва б.	2010	ижара
9	Мусиқа	Х.Нурматов ва б.	2010	ижара
10	Жисмоний тарбия	К.Маҳкамжонов ва б.	2010	ижара
11	Конституция алифбоси	О. Каримова	2007,2008	кутубхона фонди
12	Меҳнат таълими *	Х.Санақулов ва б.	2012	очиқ савдо
4-синф				
1	Ўзбек тили	А.Рафиев ва б.	2011	ижара
2	Ўқиш китоби (Оқу китабы)	М.Омарулы ва б.	2011	ижара
3	Она тили (Ана тілі)	М.Омарулы	2011	ижара
4	Русский язык	М.Алиев ва б.	2011	ижара
5	Математика	Н.Бикбаева ва б.	2011	ижара
6	Табиатшунослик	А.Бахромов	2011	ижара
7	Одобнома	М.Холикова ва б.	2011	ижара
8	Мусиқа	О.Иброҳимов ва б.	2011	ижара
9	Жисмоний тарбия	К.Маҳкамжонов ва б.	2011	ижара
10	Конституция алифбоси	О.Каримова	2007,2008	кутубхона фонди
5-синф				
1	Ўзбек тили	А.Рафиев ва б.	2011	ижара
2	Қозоқ тили (Қазақ тілі)	Ү.Бойқобулов ва б.	2011	ижара
3	Адабиёт (Эдебиет)	Қ.Сейданов ва б.	2011	ижара
4	Русский язык	О.Қодирова	2011	ижара
5	Инглиз тили "Fly High English"	Л.Жўраев ва б.	2011	ижара
6	Немис тили «Deutsch»	М.Қиёмова ва б.	2011	ижара
7	Француз тили "Bonjour la France"	А.Носиров ва б.	2011	ижара
8	Тарихдан ҳикоялар	У.Жўраев ва б.	2011	ижара
9	Ватан туйғуси	Х.Султонов ва б.	2011	ижара
10	Математика	Б.Ҳайдаров	2011	ижара
11	Ботаника	Ў.Пратов ва б.	2011	ижара
12	Информатика	Д.Камолиддинова	2012	ижара
13	Табиий география бошланғич курси	П.Фуломов ва б.	2011	ижара
14	Мусиқа	А.Мансуров	2005	кутубхона фонди
15	Жисмоний тарбия (5-6с.)	Т.Усмонхўжаев ва б.	2006	кутубхона фонди
16	Конституция оламига саёҳат	В.Костецкий ва б.	2008	кутубхона фонди
6-синф				
1	Ўзбек тили	Р.Толипова ва б.	2009	ижара
2	Қозоқ тили (Қазақ тілі)	А.Исабаев ва б.	2009	ижара
3	Адабиёт (Эдебиет)	Е.Абдувалитов ва б.	2009	ижара
4	Русский язык	Р.Толипова ва б.	2009	ижара
5	Инглиз тили "Fly High English"	Л.Жўраев ва б.	2009	ижара
6	Немис тили «Assalom, Deutsch!»	Н.Суханова ва б.	2009	ижара
7	Француз тили	З.Абдушукурова ва б.	2009	ижара
8	Математика	М.Мирзаҳмедов ва б.	2009	ижара
9	Физика	Н.Турдиев	2009	ижара
7-синф				
1	Ўзбек тили	Р.Толипова ва б.	2009	ижара
2	Қозоқ тили (Қазақ тілі)	Д.Айтбаев ва б.	2009	ижара
3	Адабиёт (Эдебиет)	К.Сейданов ва б.	2009	ижара
4	Русский язык	Р.Толипова ва б.	2009	ижара
5	Инглиз тили "Fly High English"	Л.Цой ва б.	2009	ижара
6	Немис тили «Assalom, Deutsch!»	Н.Суханова ва б.	2009	ижара
7	Француз тили	В.Бухин ва б.	2009	ижара
8	Ўзбекистон тарихи	А.Мухаммаджонов	2009	ижара
9	Жаҳон тарихи	Т.Салимов ва б.	2009	ижара
10	Алгебра	Ш.Алимов ва б.	2009	ижара
11	Геометрия	А.Азамов ва б.	2009	ижара
12	Физика	П.Ҳабибуллаев ва б.	2009	ижара
13	Кимё	И.Асқаров ва б.	2009	ижара
14	Зоология	О.Мавлонов	2009	ижара
15	География	П.Фуломов ва б.	2009	ижара
16	Миллий истиклол ғояси ва маънавият асослари	М.Қаршибоев ва б.	2011	ижара
17	Информатика	Б.Болтаев ва б.	2009	ижара
18	Конституция оламига саёҳат	В.Костецкий ва б.	2008	очиқ савдо
19	Мусиқа	О.Иброҳимов ва б.	2008	кутубхона фонди
20	Жисмоний тарбия (7-8с.)	Т.Усмонхўжаев	2008	кутубхона фонди
8-синф				
1	Ўзбек тили	Х.Мухиддинова ва б.	2010	ижара
2	Қозоқ тили (Қазақ тілі)	Д.Айтбаев ва б.	2010	ижара
3	Адабиёт (Эдебиет)	Е.Абдувалитов ва б.	2010	ижара
4	Русский язык	Р.Толипова ва б.	2010	ижара
5	Инглиз тили «Fly High English»	Л.Жўраев ва б.	2010	ижара
6	Немис тили «Assalom, Deutsch!»	Н.Суханова ва б.	2010	ижара
7	Француз тили «Le poulveau voyage en France»	З. Абдушукурова ва б.	2010	ижара
8	Ўзбекистон тарихи	Қ.Усмонов ва б.	2010	ижара
9	Жаҳон тарихи	У.Жўраев ва б.	2010	ижара
10	Ўзбекистон давлати ва ҳуқуқи асослари	О.Каримова ва б.	2010	ижара
11	Иқтисодий билим асослари	Э.Сариқов ва б.	2010	ижара
12	Алгебра	Ш.Алимов ва б.	2010	ижара
13	Геометрия	А.Раҳимқориев	2010	ижара
14	Физика	П.Ҳабибуллаев ва б.	2010	ижара
15	Кимё	И.Асқаров ва б.	2010	ижара
16	Одам ва унинг саломатлиги	Б.Аминов ва б.	2010	ижара
17	География	П.Мусаев ва б.	2010	ижара
18	Информатика	Б.Болтаев ва б.	2011	ижара
19	Миллий истиклол ғояси ва маънавият асослари	Р.Қўқор ва б.	2011	ижара
20	Чизмачилик	И.Раҳмонов	2010	ижара
21	Жисмоний тарбия (7-8 с.)	Т.Усмонхўжаев ва б.	2008	кутубхона фонди
9-синф				
1	Ўзбек тили	А.Рафиев	2010	ижара
2	Қозоқ тили (Қазақ тілі)	Қ.Жумаев ва б.	2010	ижара
3	Адабиёт (Эдебиет)	С.Аманжаев ва б.	2010	ижара
4	Русский язык	Ю.Азизханова ва б.	2010	ижара
5	Инглиз тили «Fly High English»	Л.Жўраев ва б.	2010	ижара
6	Немис тили «Deutsch»	М.Дадаходжаева ва б.	2010	ижара
7	Француз тили «D'un Etat a l'autre»	С.Раҳмонов ва б.	2010	ижара
8	Ўзбекистон тарихи	С.Тиллаев ва б.	2010	ижара
9	Жаҳон тарихи	М.Лафасов ва б.	2010	ижара
10	Конституциявий ҳуқуқ асослари	В.Костецкий ва б.	2010	ижара
11	Миллий истиклол ғояси ва маънавият асослари	О.Мусурмонова ва б.	2011	ижара
12	Иқтисодий билим асослари	Э.Сариқов ва б.	2010	ижара
13	Алгебра	Ш.Алимов ва б.	2010	ижара
14	Геометрия	Б.Ҳайдаров ва б.	2010	ижара
15	Физика	П.Ҳабибуллаев ва б.	2010	ижара
16	Кимё	И.Асқаров ва б.	2010	ижара
17	Биология. Цитология ва генетика асослари	А.Зикирiev ва б.	2010	ижара
18	Жаҳон иқтисодий-ижтимоий географияси	А. Қаюмов ва б.	2010	ижара
19	Информатика	Б.Болтаев ва б.	2011	ижара
20	Чизмачилик	И.Раҳмонов	2010	ижара
21	Жисмоний тарбия	Т.Усмонхўжаев ва б.	2008	кутубхона фонди

Мен Аъзам Ўктамни кўрмаганман. Лекин кўрган-билганлардан унинг феъл-атвори, қарашлари, гап-сўзи, ҳаёт ва ижоддаги принциплари қандай бўлганини эшитганман. Шеърларини ўқиб тасаввур қилганим ижодкор ҳаётдаги Аъзам Ўктамга жуда ўхшаш. Ана шу жиҳат шоир шеърлятига бўлган қизиқишимни янада ортирди. Сўзи ўзига, ўзи сўзига ўхшайдиган ижодкорни чин юракдан эъзозласанг арзийди.

Аъзам Ўктам шеърлари уйғоқ кўнгил, теран мушоҳада ва соғлом виждон билан ёзилган. Шоир сўзларни томошахонадаги ҳуққабоз каби осмонга отиб, чирпирак қилиб ўйнатмайди. У шеър тўқимайди, ёзади:

*Шоирмас шеърни минг
кўйларга солган,
Шеърни деб минг кўйга
тушганлар шоир.*

Мухаббат адабиётнинг энг эски ва ҳамиша янги мавзуларидан

Тасвирдаги қиз ҳузурида ўзини бир зум йўқотиб қўясиз, кейин дарров орқа-ўнгингизни йиғиштирасиз. Унга малол келадиган, кўнглига ўтирмайдиган гап айтишдан чўчиб турасиз. Севгингизни, хурматингизни-да изҳор этолмасиз...

Шоир кимни севишни, эъзозлашни билгани сингари айрилиқни қандай тасвирлашни, қандай соғинишни ҳам яхши билади:

*У кетди, кетди-ю,
энди шум ўйлар
Санчилaveraди қалбга
мисли ўқ.
Ў, энди у менинг
тушларимга ҳам
Истаса киради, истамаса йўқ.*

Лирик қаҳрамон: "Мени ташлаб кетдинг, ҳолимни хароб этдинг, сени соғиниб ундок бўлдим, бундок бўлдим", деб зорланмайди. Айбни бировга ағдариб, ўзини гўзал кўрсатиб, оқлаб, дод-войла-

тан илиқлик, меҳр-муҳаббат пайдо бўлиши гумон...

Шоир бу гапларнинг бирортасини очик-ойдин айтмайди. У ўқувчини шундай хулосага чорлайди. Ҳаёти, туриш-турмуши ҳақида жиддий ўйлай бошлайди.

Адабиётга яқин ҳар қандай кишига маълум: ижодкор бир дунё илмдан ташқари, кундалик турмушни, замондошларининг бугунги куни, уларнинг ўй-фикрлари, дардлари, қарашларини, бир сўз билан айтганда, ҳаётни чуқур билиши керак. Биладиган одам қаловини топиб ёза олади, дунёбеҳабарлиги сабаб ўқувчи олдида мулзам бўлиб қолмайди.

Аъзам Ўктам ҳаётни, айниқса, қишлоқ ҳаётини жуда чуқур билади. Ўзи билган, ўзи ҳис қилган нарсани шеърхонга санъаткорона аңлатади, сездира олади.

*Бир-биридан тортинар ҳамма,
Қалбда қай ҳис қиларкан хуруж.
Ёқар зимдан берилган ҳамла —*

Mutolaa

тортимли, тақорланмас услуби бўлади. Аъзам Ўктамнинг ана шундай ўз ифода йўсини бор. У туйғу ва фикрларини самимий ва оҳорли баён этади:

*Қишлоғим, бўл бегона
Сен мотам, нолаларга.
Кўчанг тўлсин онаси
Ўйотган болаларга.*

Бу самимий сатрларни ўқиб, юртга муҳаббатни, она меҳрининг илиқлигини ҳис этасиз. "Оналар соғ-омон бўлсин, улар ҳар тонг болаларини эркалаб ўйотсин, ана шу болалар кўчаларни тўлдириб юрсин, доим тинчлик бўлсин", дея эзгу тилак билдиради шоир.

Ота-онага хурмат ахлоқдаги энг муҳим тушунчалардан биридир. Бу нараса миллий ва диний кадриятларимизда ҳам аксини толган. Шу

КЎКДАН ЁҒИМЛАН НУРЛАР

бири. Фақат шу мавзудаги асарлар йиғилса, юз минглаб, миллионлаб жилда жо бўлса керак. Хар бир адиб муҳаббат ҳақида кўлидан келганича, истейдои ва кўнглининг сезувчанлигига қараб ёзаверади. Аъзам Ўктам ижодида ҳам бу мавзу алоҳида ўрин эгаллайди.

*Фаришта бор унинг юзида,
Қарашлари хуррак, осуда.
Мен уни ҳаттоки ўзимдан
Пинҳон тутгим келади жуда.*

(«Соҳиба портрети»)

Шундай қизни учратганмисиз? Балки у биринчи муҳаббатингиздир? Хар ҳолда, кўнгил кўмсайдиган, мудом излайдиган мунис қиёфа бу.

Қарашлар бир пайтнинг ўзида хуррак ва осуда бўла оладими? Қани, ҳаёлингизга келтириб кўрингчи. Ана ўша фариштали қиз деразадан ташқарига, мовий, тип-тиник осмонга, олис-олисларга текилиб турибди. Ширин-ширин ўй сураётган бу гўзалнинг сокин нигоҳи унга янада чирой кўшиб юборади. Шу пайт дала йўлдан сиз ўтиб қолдингиз. Қизга кўзингиз тушди. Тикилиб турганингизни сезган қиз «ял» этиб қаради, бир оз турди-да, пардани тушириб, ўзини ичкарига олди. Мен қафил, уни яна кўргингиз келади. Шу кўнчадан тез-тез ўтадиган бўлиб қоласиз, деразага умид билан тикиласиз. Балки уни яна учратарсиз, балки севиб қоларсиз. Менимча, Отабек бир кўришда кўнгил берган, Қодирий бобони юм-юм йиғлатган Қумушнинг қарашлари ҳам шундай "хуррак ва осуда" бўлган бўлса керак.

Шундай тоза, шундай тиниқ нигоҳли қиз ёлгон сўзлаши, ноҳўя гап айтиши ё энгилроқ бўлиши тасаввурга умуман сифмайди. Бундай қизнинг ҳамма шартларига кўниб, қайга деса индамай кетгинг келади. Шоир шу қизнинг қиёфаси, маънавий дунёсини бизга янада ёрқинроқ тасвирлаб беради:

*Кўзлар сокин бир
қўшиқ куйлар,
Жимирлашиб кетади танлар:
"Муҳаббатни эрмак деб ўйлар
Муҳаббатдан
туғилмаганлар!"*

майд. Ёр, ҳақиқатан ҳам, кетган, оҳ-воҳ қилиш мумкин. Бироқ бунга чинакам севиғи йўл қўймайди. Шоир: "Ҳатто тушларимга ҳам кирмай қўйди", дер экан, ёридан озор чекканини, лекин уни ҳалиям қаттиқ севишини, ҳеч бўлмаса, тушларида кўриб туришни истагини нозик ифода этади. Чиндан севган одамгина шундай дея олади, чунки унинг қалбиде ҳамиша умид яшайди.

Аъзам Ўктам шеърларининг мавзу доираси анча кенг. У кўпинча назардан четда қоладиган, баъзида атайлаб эътибор берилмайдиган ҳолатларни ҳам синчковлик билан илғаб, қоғозга туширади. Бир шеърда бултур бобосининг, бу йил момосининг ўлими хабарини олиб келган амакиси ҳақида боланинг ўй-хаёлларини беради:

*Шаҳарлик амакима
Боқсам, кўзларим тинар.
Йўқ, у одаммас, жонли,
Оёқ-қўлли шумхабар.
Шундан бери дахшатта
Солади мени кўзёш.
Ва фақат ўлим бўлса
Келади қариндош.*

Баъзида шундай. Ҳамма ҳаракатларимиз, югуриб-елишларимиз эл кўзи учун. Ўзимизга қолса, икки дунёда ҳам бундай оворагарчиликка рози бўлмаймиз. Қариндош-уруғчилик, меҳр-оқибат каби муносабатлар ҳам гоҳида шундай мезонга асосланади. Турли сипоғарчиликлар, ясама кўнгилхонликлар билан ўзимизни яхши кўрсатмоқчи, элнинг элак тутиб бўлмайдиган оғзидан ҳимояланмоқчи бўлаемиз. Бошқаларни алдармиз, аммо ўзимизни-чи? Дунёга покиза юрак билан боқаётган болаларни-чи? Шеър қаҳрамони — бола амакисини ўтган йили кўрган, ўшанда у бобосининг ўлими хабарини олиб келганда. Шу билан йил бўйи қорасини кўрсатмади, бирор марта йўлмади. Бугун у яна пайдо бўлди. Бола кўнгли муҳдиш бир нарсани сезади, шаклланиб қолган идроки эса бу гал ҳам ёмон бир воқеа бўлганини фаҳмлайди. Натижада у энди амакисини яқин қариндошни, қондошни деб эмас, қайғули хабарлар элчиси сифатида кўра бошлайди. Энди боланинг кўнглида амакисига нисба-

*Дўстлик истаб очилган уруш.
Бўйини қисар қимтиниб тандир,
Пасайганин ҳис этар девор.
Томни чертар тун бўйи ёмғир,
Совчи келди бу уйга илк бор.*

(«Мужда»)

Ўзбек хонадонидеги ҳолат тасвири бу. Иккинчи ёки учинчи қизга совчи келганда балки бошқароқ вазият бўлар, лекин биринчи марта совчи келгандан кейинги ҳолатни шоир ўта сезгирлик ва кузатувчанлик билан чизиб бера олган. Совчи келиб-кетди, ҳамманинг бошида турфа ҳаёл, лекин ҳеч ким лом-мим демайди, ҳамма бир-бирдан тортинади. Оиланинг ҳар кўнги турмушидаги маромми, сокинлики — нимадир бузилган. Хар куни дастурхон атрофида қувноқ қайфиятда, ўтган-кетгандан гаплашиб ўтирадиган кишилар бугун жуда зарур бўлмаса, чурқ этган товуш ҳам чиқармайди. Дастурхонга ҳам тезда фотиҳа қўлиб, хар ким ўз юмуши билан овора бўлади. Лекин буларнинг ҳаммаси яхшиликка. Шоир совчиликни "тинчлик истаб очилган уруш" деб атайди. Жуда топиб айтади. Дунёда бирорта уруш тинчлик ниятида бўлмаган. Шоир толган ташбеҳ мантиққа тесқари ва айни пайтда мантиққа жуда мос.

Совчи келган ҳовли урушда мағлуб бўлган мамлакат ўрнида. Шу боис тандир қимтиниб бўйин қисади, девор хар доимгидан пасайиброқ қолгандай.

"Томни чертар тун бўйи ёмғир" мисраси ҳам тасвирни янада бойитиши, ҳолатни яқиндан ҳис этишга қўмаклашади. Шоир нега шу ҳолатни алоҳида таъкидламоқда. Бошқа вақт ёмғир ёғмайди, томи тун бўйи чертмайди? Тўғри, бошқа пайт ҳам ёмғир ёғади, балки томи бундан қаттикроқ чертар. Лекин ўша дамда унга биров эътибор бермайди. Илк бор совчи келган уйда эса, кўзига уйку келмай, туни билан ёмғир овозини эшитиб чиқадиганлар, албатта, топилади.

Шоир ҳамма билган гапни тақорламаслиги, фикрини жўн ифодаламаслиги керак. Ҳеч ким тушунмайдиган тилда ёзиш ҳам истейдоддан дарак эмас.

Яхши ижодкорнинг ўзига хос,

негиздан озиқланган Аъзам Ўктам шеърлятида ҳам ота-она мавзусига бир неча бор мурожаат этилган:

*Бор-йўғимни этдим хайр-эхсон,
Кеча-кундуз қилдим ибодат.
Охиратни ўйлаб ёнди жон,
Илм истаб югурдим фақат.
Қабул бўлмас бирортаси ҳам,
Бари кетар шекилли куйиб.
Бугун тонгда негидир отам
Қараб қўйди норизо бўлиб.*

(«Ҳадик»)

Фақат имони бутун, ахлоқи юксак одамгина шундай ҳадикни ҳис этади, отасини шу қадар эъзозлайди.

Шоир бошқа бир ўринда:

*Кўқдан ёғилган нурлар,
Отамга дуо денглар.
Тунга ем бўлмагулар,
Онамга дуо денглар, —*

дея эзгу дуога ундайди. Ҳадисларда айтилишича, ота-онанинг фарзанд ҳақиқа қилган дуоси, албатта, қабул бўлади. Ана шундай дуолар панохида тинч-омон, соғ-саломат юрган фарзандлар ҳам ота-оналарининг ҳақиқа ғойибона дуо қилиб туриши керак. Шоир сизу бизни шунга қақиради.

Аъзам Ўктамнинг бу каби мисралари шунчаки қуруқ насихатгўйлик шаклида ёзилмайди, ҳикматлар чиройли ташбеҳлар, тимсоллар билан ифодаланади. Бу эса шеърнинг таъсир кучини ортириб, ўқувчи руҳиятига энгил сингизиши таъминлайди.

Аъзам Ўктамнинг ҳикматли, эзгуликка ундовчи, мулоҳазага чорловчи шеърларини ўқийсизми ёки оташин муҳаббат ҳақидаги сатрларини мутолаа қиласизми, кўнглингизга бир ёруғлик инди, руҳингиз тиниқ тортади. Ўйламаган ёки ўйлашга эринган нарсаларингиз ҳақида бош қотира бошлайсиз, ўзингизга юзма-юз туриб ҳисоб берасиз. Аслида, чинакам шеърлят худди шундай бўлади, қоғоздагина қолмайди, юракларга кўчади — ҳаракатлантиради, долғалатади, хотиржамлик беради...

Ориф ТОЛИБ

Футбол шундай жозибали ўйинки, уни томоша қилиб ҳам, ўйнаб ҳам бир олам завқ олиш мумкин. Шу боис, мамлакатимизда футболга ихтисослаштирилган таълим муассасаларида ўқув-машқ жараёнининг юксак сифатини таъминлаш, тарбияланувчиларнинг техник-тактик ва жисмоний тайёргарликларини янада такомиллаштириш, уларнинг маҳорат ва малакасини ошириш, қолаверса, аҳолининг кенг қатламлари ўртасида футболни фаол тарғиб қилиш ва оммалаштириш ишларига алоҳида эътибор берилмоқда.

СИРДАРЁДА ФУТБОЛ БАЙРАМИ

Жумладан, Сирдарё вилоятининг Янгйер ҳамда Гулистон шаҳарларида старт олган Халқ таълими тизимидаги футбол бўйича давлат ихтисослаштирилган мактаб-интернатлари (ФБДИМИ) ўқувчилари ўртасида анъанавий XVI республика мусобақаларининг финал босқичи ҳам сўзимизнинг тасдиғидир.

Тадбирнинг очилиш маросими «Янгйер» марказий ўйингоҳида кўтаринки руҳда ўтди. Байрамона безатилган стадион юртдошларимиз билан гавжум бўлди. Айниқса, тадбир ташкилотчилари томонидан саҳналаштирилган бадий гимнастика ва гимнастрада бўйича кўрғазмали чиқишлар томошабинларнинг давомли олқишига сазовор бўлди. Тантанали очилиш маросимидан сўнг мусобақалар бошланди.

— 1997-1998 йилда туғилган ҳаваскор футболчилардан

ибораат жамоалар икки гуруҳга бўлинган ҳолда ўзаро баҳслашмоқда, — деди Сирдарё вилоят «Ёшлик» жисмоний тарбия ва спорт жамияти раиси ўринбосари Қахрамон Ўлдаршев. — «А» гуруҳидан ўрин олган Жиззах вилояти, Самарқанд вилояти, Янгйер шаҳри, Шофиркон тумани, Тошкент шаҳри ва Андижон шаҳри шаарафини ҳимоя қилувчи жамоалар «Янгйер» марказий ўйингоҳида тўп сураётган бўлса, «В» гуруҳида Навоий вилояти, Денов тумани, Янгйўл тумани, Шахрихон тумани, Наманган шаҳри ва Урганч шаҳри футбол бўйича давлат ихтисослаштирилган мактаб-интернатлари жамоалари «Гулистон» марказий ўйингоҳида учрашувларни ўтказипти.

Дастлаб майдонга чиққан Тошкент шаҳри ва Жиззах жамоалари ўйини шиддат бобидан профессионал ўйинлардан

қолишмади. Республика турнирининг биринчи голи матчининг 32-дақиқасида Жиззах вилояти ФИДМИ тарбияланувчиси Шаҳбоз Каримов ҳисобига ёзилди. Гарчи жиззахликлар пойтахтликлар давросасини биринчи бўлиб ишғол этишган бўлса-да, яқунда 3:2 ҳисобида имкониятни бой берди. Мезбон жамоа Янгйер футболчилари эса Шофиркон тумани жамоасини 7:0 ҳисобида мағлубиятга учратиш, илк синовдан муваффақиятли ўтди. Шунингдек, кеча Урганч — Шахрихон, Наманган — Янгйўл, Денов — Навоий ҳамда Андижон — Самарқанд жамоалари ҳам ўзаро куч синашган.

Мусобақалар 30 июлга қадар давом этади.

Зоҳиджон ХОЛОВ,
«Ma'rifat» мухбири
Владимир ГРАНКИН
олган суратлар.

УЧ КАРРА ОЛИМПИАДА МЕЗБОНИ

Лондон шаҳрида жорий йилнинг 27 июлидан 12 августига қадар миллионлаб спорт ихлосмандларининг диққатини ўзига тортувчи Ёзги олимпиада ўйинлари бошланишига ҳам оз фурсат қолди. Буюк Британия халқининг мазкур нуфузли спорт фестивалининг юбилей мусобақаларини қай тарзда ўтказиши дунё аҳлини қизиқтиради, албатта.

XXX Ёзги олимпиада ўйинлари бўлиб ўтгач, Лондон, инглизлар ўз пойтахтида олимпия ўйинларига уч марта мезбонлик қилган (1908, 1948 ва 2012 йиллар) ягона шаҳарга айланган. Олимпиадада иштирок этиб, голиб ва соvrиндорлар учун тайёрлаб қўйилган 302та медаллар мажмуини қўлга киритиш мақсадида сайёрамизнинг 205 мамлакатидан 12 500 нафар спортчининг Лондонга бориши маълум қилинган.

Яқинда Халқаро олимпия кўмитаси томонидан жами 31 та спорт тури: академик эшак эшиш, байдарка ва каноезда эшак эшиш, бадминтон, баскетбол, батутда сакраш, бокс, бадий гимнастика, велоспорт, волейбол, дзюдо, енгил атлетика, елканли спорт, замонавий бешкураш, камондан ўқ узиш, кураш (юнон-рум кураши, эркин кураш), от спорти, сув поёси, оғир атлетика, стол теннис, суизиш, синхрон суизиш, сувга сакраш, спорт гимнастаси, теннис, триатлон, таэквондо, футбол, чим устида хоккей, қўл тўпи, ўқ отиш, қиличбозлик бўйича ўз куч ва салоҳиятини ишга солувчи атлетлар мусобақалашувчи спорт мажмуалари ва Олимпиаданинг очилиш ҳамда ёпилиш маросимлари ўтайдиган бинолар ҳақида маълумот берилди.

Спорт мусобақалари ўтказилиши мўлжалланган объектларда реконструкция ва таъмирлаш ишлари ниятсизга етказилган. Табиийки, олимпиада муносабати билан «туманли Альбион»га минглаб ишқибозлар, сайёҳлар таширф буюриши бошланиб кетган. Уларнинг ўзлари истаган диққатга сазовор жойларига беамал бориши, мусобақаларни майдонларда жонли тарзда кузатиши, меҳмонхоналарга жойлашиши, маданий ҳордиқ чиқариши каби ҳизматлар учун ҳам шарт-шароитлар муҳайё қилинган.

Ёзги Олимпиада ўйинлари ўз ичига улкан спорт объектларини олган учта ҳудудда бўлиб ўтади: 1) олимпиада; 2) дарё; 3) марказий. Олимпиада ҳудудидан спорт фестивалининг тантанали очилиши ҳамда ёпилиш маросимлари, енгил атлетика бўйича туркум бахслар ўтказиладиган стадион ўрин олган. Шунингдек, бу ҳудудда яна сув спортининг барча турлари бўйича беллашувлар ташкил этиладиган «Сув маркази» ҳам жойлашган. Лондон велоспаркида велоспорт бўйича кимўзарлар мусобақаси бўлиб ўтади. Ёзги олимпиада ўйинларининг ўзига хос бахсларига сабаб бўлувчи чим устида хоккей матчиари ҳам шу ҳудуд май-

донига киритилган Олимпия хоккей марказида уюштирилди. Баскетбол ва қўл тўпи ареналарида сайёрамизнинг энг кучли спортчилари голиблик учун курашга киришади.

Мазкур Олимпиада ҳудудининг яна бир аҳамиятли жиҳати шуки, унинг бағрида Лондоннинг олимпия ўйинларидаги аввалги мезбонлигидан қолган кўплаб хотиралар муҳассам. Шу боис, бу ерга келган спортчилардан тортиб, мухлисларгача бўш вақтини беҳуда ўтказмасликларига асос бор.

«Дарё ҳудуди»да жойлашган Лондон кўрғазма марказида бокс, қиличбозлик, дзюдо, стол теннис, таэквондо, оғир атлетика ва кураш бўйича мусобақалар ўтказилади. «О₂» ва Гринвич майдонлари бадминтон, баскетбол, спорт ва бадий гимнастика бахсларига мезбонлик қилади. Шунингдек, Гринвич паркида от спорти ва замонавий бешкурашнинг маълум қисми уюштирилса, Қироллик артиллерия казармасида ўқ отиш бахслари бўлиб ўтади.

«Марказий ҳудуд»даги машҳур «Уэмбли» стадионида футбол бўйича ташкил этиладиган турнирнинг финал учрашуви ўтказилади. Бутунанглия лаун-теннис ва крикет клубида кортларда теннис, «Лордс крикет граунд» биносиде камондан ўқ узиш, «Риженс-парк»да велоспоссе, «Хорс Гардс Пэред»да волейбол, «Гайд-парк»да триатлон ва «Эрлс Корт»да волейбол матчиари голиб ва соvrиндорларни аниқлайди.

Гарчи XXX ёзги олимпиада ўйинларининг расмий мезбонли сифатида Лондон шаҳри кўрсатилган бўлса-да, айрим спорт турлари бўйича бахслар Лондондан бошқа шаҳарларда қад ростлаган спорт мажмуаларида ўтказилиши ҳам режалаштирилган. Масалан, елканли спорт мусобақалари учун махсус бандаргоҳ, футбол бўйича финалга қадар ўтказиладиган матчиари учун «Хэмпден Парк» (Глазго), «Миллениум» (Кардифф), «Олд Траффорд» (Манчестер), «Сент-Жеймс Парк» (Ньюкасл), «Вилла Парк» (Бирмингем) ва Ковентри шаҳридаги стадион танланган. Қолаверса, Броксбурн эшакли слалом маркази Уэлтэн Кроссда, академик эшак эшиш, байдарка ва каноезда эшак эшиш манзиллари Дорни қўли, Уэймут ва Портленддаги миллий елканли спорт академияси, Портленд ороли, Хадли саройи яқинидаги парк (маунтин-байк) Лондон шахридан ташқарида жойлашган.

(Давоми 16-бетда.)

ТАНЛОВГА ТАКЛИФ

Халқ таълими вазирлиги 2013-2014 ўқув йилида умумтаълим мактабларининг 6-, 7-синфлари учун янгидан яратиладиган дарсликлар ва ўқув-методик комплексларни ишлаб чиқиш мақсадида муаллифлар таркибини танлаб олиш ва тасдиқлаш учун

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Танловга қуйидаги дарслик ва ўқув-методик комплекслар киритилган:

Т/Р	Фанлар	Синфлар	Нашр этиш тиллари
1	Меҳнат таълими	6-синф	Таълим ўзбек, рус ва қардош тилларда олиб бориладиган мактаблар учун
2	Тасвирий санъат	6-синф	Таълим ўзбек, рус ва қардош тилларда олиб бориладиган мактаблар учун
3	Ўзбек тили	6-синф	Таълим рус ва қардош тилларда олиб бориладиган мактаблар учун
4	Меҳнат таълими	7-синф	Таълим ўзбек, рус ва қардош тилларда олиб бориладиган мактаблар учун
5	Ўзбек тили	7-синф	Таълим рус ва қардош тилларда олиб бориладиган мактаблар учун

Танлов Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги ҳамда Халқ таълими вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган тартиб-қоидалар асосида ўтказилади.

Танловда таълим муассасалари учун ўқув адабиётларини яратиш тажрибасига ҳамда ушбу фан йўналиши бўйича тегишли олий маълумотга эга бўлган жисмоний шахслар, кадрлар салоҳиятига эга илмий ва ўқув ташкилотлари қатнашиши мумкин. Танловда қатнашиш истагини билдирган жисмоний шахслар, яъни олимлар, методистлар, ўқитувчилар ва ташкилотлар тенг ҳуқуқли иштирокчи ҳисобланади.

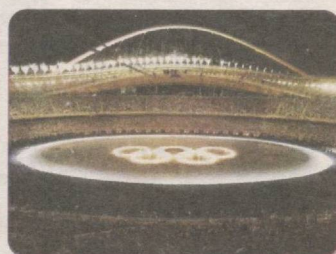
Танловда иштирок этиш истагини билдирган қатнашчилар танлов асосида янги яратиш зарур бўлган дарслик ва ўқув-методик комплекслар концепцияси (0,5 босма табоқча), ўқув адабиётларининг режа-проспекти (бўлимлар ва мавзулар мазмунини тегишли баёни, 1 босма табоқча) ҳамда дарслик ва ўқув-методик қўлланманинг белгиланган битта бобининг намуна матнини Танлов комиссия-

сига **2012 йил 23** август куни Тошкент вақти билан соат **14:00** га қадар топшириши керак.

Танловда қатнашиш истагида бўлган шахслар Танлов ҳужжатларини **2012 йилнинг 26** июлидан бошлаб ҳар куни (шанба ва яшанба кунларидан ташқари) Тошкент вақти билан соат **10:00** дан **16:00** гача қуйида кўрсатилган манзилдан олишлари мумкин: **Тошкент ш. Фурқат кўчаси, 174-уй. Республика таълим маркази. Мурожаат учун телефонлар: 227-04-12; 245-18-50.**

Танлов тақлифлари **2012 йил 23** август куни соат 15:00 да қуйида келтирилган манзилда барча иштирокчилар вакиллари иштирокида очилади. Танлов тақлифлари очилган кундан бошлаб **90** кун ичида амалда бўлади.

Танловда қатнашиш истагини билдирган барча иштирокчилар танловга тегишли қўшимча маълумотларни юқорида кўрсатилган манзилдан олишлари мумкин.

УЧ КАРРА ОЛИМПИАДА МЕЗБОНИ

(Давоми. Боши 15-бетда.)

Хар бир йирик мусобакалар рамзини яратиш спорт оламида аллақачон анъанага айланган. Ўзига олимпиада ўйинларининг ҳам ўзига хос, бошқаларини таққоринишидаги шакллардан ташкил топган бўлиб, улар жорий олимпиада ўтказилаётган йилни билдиради: «2», «0», «1», «2». Биринчи «2» рақамига «London» сўзи битилган, бошқасига олимпиада ҳалқалари жойлаштирилган. Дарвоқе, рамзининг тўртта рангли вариантлари бор: кўк, яшил, апельсинранг ва сариқ. Қиймати 400 минг фунт стерлингга тенг логотипни яратиш учун «Wolff Olins» компанияси тахминан бир йил тер тўкишига тўғри келди.

Шу билан бирга, Олимпиада ўйинлари тимсоли ҳам тасдиқланган. Икки томчи сув асосида ишланган бир кўзли Венлок ва Мандевилл номлари Буюк Британия ҳудудидаги икки тарихий спорт шаҳарчаси — Мач-Венлок ҳамда Сток-Мандевиль шарафига берилган. Мач-Венлок мамлакатдаги дастлабки Олимпиадага ўхшаш мусобакага мезбонлик қилган шаҳар бўлса, Сток-Мандевиль Британия оролларидаги илк Пара-

лимпия ўйинларига мезбонлик қилган қишлоқ экан.

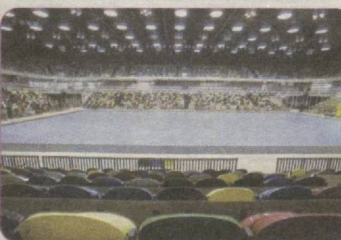
Табиийки, аксарият спорт ихлосмандларини олимпиада голиб ва соврндорлари учун аталган медаллар билан боғлиқ маълумотлар қизиқтиради. Хар бир медал диаметри 85 мм.ни ва қалинлиги 7 мм., оғирлиги 375—400 г.ни ташкил этади.

Айтиш мумкинки, улар Олимпиада ўйинлари тарихидаги ҳажман энг йирик медаллардир. Жами 2100 донга ишлаб чиқарилган олтин, қумуш ва бронза медалларнинг бир тарафига нуртараётган Олимпиада рамзи туширилган бўлса, иккинчи томонида ғалаба илоҳи Ника ва Темза дарёлари ифодаланган (Медалдаги тасвирлар муаллифи — дизайнер Дэвид Уоткинс).

Қисқаси, Лондон Олимпиадасига муносиб тадорик кўрилган. Буни Олимпия ўйинларига тайёрланиш жараёнида Буюк Британия бюджетидан фақатгина қурилиш ва ободонлаштириш чора-тадбирлари учун жами 9.345 миллиард фунт стерлинг сарф этилганининг ўзиёқ тасдиқлайди.

Зоҳиджон ХОЛОВ

Ma'rifat

ТА'СИ ЕТУВЧИЛАР:

О'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi, O'zbekiston Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, O'zbekiston Ta'lim, fan va madaniyat xodimlari kasaba uyushmasi, Markaziy Kengashi.

Бoш муҳаррир:
Абдусамат РАХИМОВ

Тaҳрир ҳay'ати: Мaдaмин АРИПЖАНОВ, Жумaнaзaр БЕК-НАЗАРОВ, Бaхтиёр ДОНИЙОРОВ, Фaррux ЖАББОРОВ (бoш муҳaррирнинг биринчи o'ринбoсaри), Бaхтиёр ЮҚУБОВ (мaс'ул кoтиб), Мaҳмудa МУРЗАЙЕВa, Хусaн НИШОНОВ (бoш муҳaррир o'ринбoсaри), Нурлaн УСМОНОВ (бoш муҳaррир o'ринбoсaри), "Учитeль Узбeкистaнa", Aлeкceй ЧУКАРИН (мaс'ул кoтиб, "Учитeль Узбeкистaнa"), Са'дуллa ХАКИМОВ.

Газeтa
O'zbekiston Mаttbuot va аxbорot агентлигидa № 0067 рақaм билaн рo'yxаtgа оlingаn.

ISSN 2010-6416

9 772010 641009

ИНДЕКС: 149. 150. Г-718.
Тираж 33294.
Hajmi 4 bosma taboq.
Ofset usulida bosilgan,
qog'oz bichimi A-3.

«Ma'rifat»dan materiallarni ko'chirib bosish tahririyat ruxsati bilan amalga oshirilishi shart. Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqdir qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

Reklama materiallari uchun tahririyat javobgar emas.

MANZILIMIZ: 100083, Toshkent, Matbuotchilar ko'chasi, 32.

Web-site: www.marifat.uz

TELEFONLAR: mas'ul kotib—233-99-15, umumiy o'rta va maktabgacha ta'lim yangiliklari bo'limi — 236-53-16, fan, oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yangiliklari bo'limi — 236-54-03, adabiyot, madaniyat, kasaba uyushmalari hayoti yangiliklari bo'limi — 236-54-69, ma'naviyat va maktabdan tashqari ta'lim yangiliklari bo'limi — 236-54-23, siyosat, xalqaro hayot va sport yangiliklari bo'limi — 236-55-58, reklama va marketing bo'limi — 233-42-92(faks), 236-54-17.

Bahosi sotuvda
erkin narxda

Dizaynerlar:
Malohat TOSHOVA,
Liliya BINASHEVA.

Navbatchi muharrir:
Hulkar TO'MANOVA.
Navbatchi: Sherali NAMOZOV.

«Sharq» nashriyot-matbaa
aksionerlik kompaniyasi
bosmaxonasi.

Korxona manzili: «Buyuk Turon»
ko'chasi, 41-uy

Yil axboroti — 21.00
Topshirildi — 21.15